

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ И ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

ЗА ГОДИНУ КОЈА ЈЕ ЗАВРШИЛА 31. ДЕЦЕМБРА 2023.

САДРЖАЈ

Страна

Одговорност за финансијско извјештавање	1
Извјештај независног ревизора	2 - 4
Извјештај о финансијском положају	5
Извјештај о добити или губитку	6
Извјештај о свеобухватној добити	7
Извјештај о промјенама у капиталу	8 - 9
Извјештај о новчаним токовима	10 - 11
Напомене уз финансијске извјештаје	12 - 84
1 Основне информације	
2 Основа за припрему	
3 Значајне информације о рачуноводственим политикама	
4 Аранжман валутног одбора	
5 Класификација и мјерење фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза	
6 Управљање финансијским ризицима	
7 Готовина у страним валутама	
8 Депозити код иностраних банака	
9 Специјална права вучења у ММФ-у	
10 Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
11 Монетарно злато	
12 Дужнички инструменти по амортизованом трошку	
13 Остала имовина	
14 Некретнине и опрема	
15 Нематеријална имовина	
16 Остала улагања	
17 Новчанице и кованице у оптицају	
18 Депозити банака	
19 Депозити Владе и осталих јавних институција	
20 Резервисања	
21 Остале обавезе	
22 Нето каматни приходи	
23 Нето приходи од накнада и провизија	
24 Нето реализовани (губици) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
25 Нето реализовани добити од продаје монетарног злата	
26 Нето (губици) од курсних разлика	
27 Нето повећања / умањења вриједности на финансијску имовину	
28 Остали приходи	
29 Трошкови особља	
30 Административни и остали оперативни трошкови	
31 Трошкови производње новчаница и кованица	
32 Расподјела годишње нето добити	
33 Капитал	
34 Новац и новчани еквиваленти	
35 Трансакције са повезаним лицима	
36 Ванбилансни депозити	
37 Чланство БиХ у ММФ-у	
38 Домаћи платни систем и систем за поравнања	
39 Догађаји после датума извјештавања	

ОДГОВОРНОСТ ЗА ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Управа Централне банке Босне и Херцеговине је одговорна за финансијске извјештаје, који су припремљени у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине и Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Управа је одговорна за досљедну примјену одабраних рачуноводствених политика, доношење разумних и увјерљивих просуђивања и процјена и за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућавају припремање финансијских извјештаја. Управа има општу одговорност за предузимање корака који су јој у разумној мјери доступни и за спровођење таквих интерних контрола које омогућавају очување имовине Централне банке Босне и Херцеговине, те спречавање и откривање превара и других неправилности.

Управни одбор је одговоран за одабир прикладних рачуноводствених политика које су усклађене са примјењивим Међународним стандардима финансијског извјештавања. Управни одбор разматра финансијске извјештаје и надгледа процес финансијског извјештавања Централне банке Босне и Херцеговине.

У функцији надгледања процеса финансијског извјештавања, Управном одбору помаже Ревизорски комитет који се састоји од три независна члана. Ревизорски комитет прегледа годишње финансијске извјештаје, након чега се исти разматрају и одобравају од стране Управног одбора и подносе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и Предсједништву Босне и Херцеговине.

Ови финансијски извјештаји за 2023. годину су ревидирани од стране независних ревизора Централне банке Босне и Херцеговине ERNST & YOUNG д.о.о. Сарајево и ERNST & YOUNG д.о.о. Љубљана и њихов извјештај је дат на странама од 2 до 4. Независни ревизори имају пун и неограничен приступ свим подацима и информацијама потребним за спровођење и разматрање ревизорских процедура.

Приложени финансијски извјештаји на странама од 5 до 84 су одобрени од стране Управног одбора 28. марта 2024. године.

др Јасмина Селимовић
Предсједавајућа Управног одбора
Гувернерка

Мелиха Смајлагић
Руководитељица Одјељења за рачуноводство и финансије

Извјештај независног ревизора

Управном одбору Централне банке Босне и Херцеговине

Мишљење

Обавили смо ревизију финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине (Централна банка), који обухватају извјештај о финансијском положају на дан 31. децембар 2023., извјештај о добити или губитку, извјештај о свеобухватној добити, извјештај о промјенама у капиталу и извјештај о новчаним токовима за тада завршену годину, те напомене уз финансијске извјештаје, укључујући и значајне информације о рачуноводственим политикама.

Према нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји истинито и фер презентују финансијски положај Централне банке на дан 31. децембар 2023. и њену финансијску успјешност, те њене новчане токове за тада завршену годину у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (МСФИ).

Основа за мишљење

Обавили смо нашу ревизију у складу са Међународним ревизијским стандардима (МРевС-има). Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у нашем извјештају у одјелку о одговорностима ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо од Централне банке у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (ИЕСБА Кодексом) као и у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извјештаја у Босни и Херцеговини и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима и ИЕСБА Кодексом.

Вјерујемо да су ревизијски докази које смо добили довољни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење.

Одговорности Управе, Управног одбора и Ревизорског комитета за финансијске извјештаје

Управа је одговорна за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са МСФИ и за оне контроле за које Управа одреди да су потребне за омогућавање састављања финансијских извјештаја који су без значајног погрешног приказа услед преваре или грешке.

У састављању финансијских извјештаја, Управа је одговорна за процјењивање способности Централне банке да настави с пословањем по временски неограниченом пословању, објављивање, ако је примјењиво, питања повезаних с временски неограниченим пословањем и кориштењем рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања, осим ако Управа или намјерава ликвидирати Централну банку или прекинути пословање или нема реалне алтернативе него да то учини.

Управни одбор је одговоран за надгледање процеса финансијског извјештавања којег је установила Централна банка. У функцији надгледања процеса финансијског извјештавања, Управном одбору помаже Ревизорски комитет.

Извјештај независног ревизора (наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји као цјелина без значајног погрешног приказа усљед преваре или грешке и издати ревизорски извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је виши ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу с МРевС-има увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати усљед преваре или грешке и сматрају се значајни ако се разумно може очекивати да, појединачно или у збиру, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу с МРевС-има, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су dostatни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказа насталог усљед преваре је већи од ризика насталог усљед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворења, намјерно испуштање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизијске поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о учинковитости интерних контрола Централне банке.
- оцјењујемо примјереност кориштених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створила Управа.
- закључујемо о примјерености кориштења рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања коју користи Управа и, темељено на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези с догађајима или околностима који могу стварати значајну сумњу у способност Централне банке да настави с пословањем по временски неограниченом пословању. Ако закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтијева да скренемо пажњу у нашем ревизорском извјештају на повезане објаве у финансијским извјештајима или, ако такве објаве нису одговарајуће, да модификујемо наше мишљење. Наши закључци се темеље на ревизијским доказима прибављеним све до датума нашег ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или услови могу узроковати да Централна банка прекине с настављањем пословања по временски неограниченом пословању.
- оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и одражавају ли финансијски извјештаји трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

Извјештај независног ревизора (наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја (наставак)

Ми комуницирамо с Управном одбором и Ревизорским комитетом у вези са, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним ревизијским налазима, укључујући и у вези са значајним недостацима у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

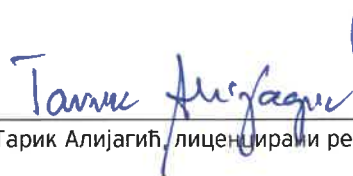
Ми такође дајемо изјаву Управном одбору и Ревизорском комитету да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независности и да ћемо комуницирати с њима о свим односима и другим питањима за која се може разумно сматрати да утичу на нашу независност, као и, гдје је примјењиво, о повезаним заштитима.

Данијела Мирковић, прокуриста

Ernst & Young д.о.о. Сарајево
Врбања 1 (SCC - Sarajevo City Center)
71000 Сарајево
Босна и Херцеговина

Сарајево, 28. март 2024. године

Тарик Алијагић, лиценцирани ревизор

Ernst & Young д.о.о. Сарајево
Врбања 1 (SCC - Sarajevo City Center)
71000 Сарајево
Босна и Херцеговина

Сарајево, 28. март 2024. године

Јанез Уранич, партнер

Ernst & Young д.о.о. Љубљана
Дунајска цеста 111
1000 Љубљана
Република Словенија

Љубљана, 28. март 2024. године

ERNST & YOUNG
Revizija, poslovno
svetovanje d.o.o., Ljubljana 3

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

У хиљадама КМ	Напомена	На дан	
		31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
ИМОВИНА			
Готовина у страним валутама	7	455.191	572.020
Депозити код иностраних банака	8	8.326.590	8.273.200
Специјална права вучења у ММФ-у	9, 37	2.073	149
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	10	6.150.130	5.887.589
Монетарно злато	11	175.459	160.040
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	12	1.180.421	1.172.862
Остала имовина	13	17.384	19.280
Некретнине и опрема	14	47.310	48.535
Нематеријална имовина	15	864	844
Остала улагања	16	27.813	27.813
УКУПНО ИМОВИНА		16.383.235	16.162.332
ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ			
ОБАВЕЗЕ			
Новчанице и кованице у оптицају	17	7.565.108	7.436.097
Депозити банака	18	7.083.235	7.217.387
Депозити Владе и осталих јавних институција	19	752.898	958.245
Резервисања	20	2.025	897
Остале обавезе	21	68.669	4.301
Укупно обавезе		15.471.935	15.616.927
КАПИТАЛ			
Почетни капитал		25.000	25.000
Резерве		886.300	520.405
Укупно капитал	33	911.300	545.405
УКУПНО ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ		16.383.235	16.162.332

Напомене на странама од 12 до 84 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТИ ИЛИ ГУБИТКУ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2023.	2022.
Каматни приходи		330.687	78.832
Каматни расходи		(14.269)	(39.026)
НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ	<u>22</u>	316.418	39.806
Приходи од накнада и провизија		21.945	22.704
Расходи од накнада и провизија		(534)	(791)
НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	<u>23</u>	21.411	21.913
Нето реализовани (губици) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	<u>24</u>	(22.487)	(63.470)
Нето реализовани добити од продаје монетарног злата	<u>25</u>	-	60.014
Нето (губици) од курсних разлика	<u>26</u>	(202)	(42)
Нето повећања / умањења вриједности на финансијску имовину	<u>27</u>	100	(924)
Остали приходи	<u>28</u>	793	850
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		316.033	58.147
Трошкови особља	<u>29</u>	(23.074)	(18.622)
Административни и остали оперативни трошкови	<u>30</u>	(7.500)	(6.991)
Трошкови производње новчаница и кованица	<u>31</u>	(4.404)	(3.732)
Трошкови амортизације	<u>14,15</u>	(2.794)	(2.903)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(37.772)	(32.248)
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ	<u>32</u>	278.261	25.899

Напомене на странама од 12 до 84 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
Напомена	2023.	2022.
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ	278.261	25.899
Остала свеобухватна добит / (губитак)		
<i>Ставке које су или које се могу накнадно пренијети у добит или губитак:</i>		
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		
Нето промјена у фер вриједности током године	10 113.948	(365.150)
Нето промјена у резервацијама за очекиване кредитне губитке призната у добит или губитак током године	6.1.1., 27 99	(239)
Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената	24 22.487	63.470
	136.534	(301.919)
Монетарно злато		
Нето промјена у фер вриједности током године	11 15.419	19.996
Рекласификација у добит или губитак од продаје монетарног злата	25 -	(60.014)
	15.419	(40.018)
Укупно остала свеобухватна добит / (губитак)	151.953	(341.937)
УКУПНО СВЕОБУХВАТНА ДОБИТ / (ГУБИТАК) ЗА ГОДИНУ	430.214	(316.038)

Напомене на странама од 12 до 84 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Остале резерве	Генералне резерве (задржана добит)	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2023. године	25.000	(143.005)	58.111	31.300	573.999	520.405	545.405
Укупно свеобухватна добит за годину	-	136.534	15.419	-	278.261	430.214	430.214
Нето добит за годину (напомена 32)	-	-	-	-	278.261	278.261	278.261
Остала свеобухватна добит	-	136.534	15.419	-	-	151.953	151.953
<i>Нето повећање у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	113.948	-	-	-	113.948	113.948
<i>Нето повећања у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте призната у добит или губитак</i>	-	99	-	-	-	99	99
<i>Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената</i>	-	22.487	-	-	-	22.487	22.487
<i>Нето повећање у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	15.419	-	-	15.419	15.419
Расподјела добити у буџет Босне и Херцеговине (напомена 32)	-	-	-	-	(64.319)	(64.319)	(64.319)
Стање на дан 31. децембар 2023. године	25.000	(6.471)	73.530	31.300	787.941	886.300	911.300

Напомене на странама од 12 до 84 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Остале резерве	Генералне резерве (задржана добит)	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2022. године	25.000	158.914	98.129	31.300	548.100	836.443	861.443
Укупно свеобухватни (губитак) за годину	-	(301.919)	(40.018)	-	25.899	(316.038)	(316.038)
Нето добит за годину (напомена 32)	-	-	-	-	25.899	25.899	25.899
Остали свеобухватни (губитак)	-	(301.919)	(40.018)	-	-	(341.937)	(341.937)
<i>Нето (смањење) у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	<i>(365.150)</i>	-	-	-	<i>(365.150)</i>	<i>(365.150)</i>
<i>Нето (отпуштања) у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте призната у добит или губитак</i>	-	<i>(239)</i>	-	-	-	<i>(239)</i>	<i>(239)</i>
<i>Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената</i>	-	<i>63.470</i>	-	-	-	<i>63.470</i>	<i>63.470</i>
<i>Нето повећање у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	<i>19.996</i>	-	-	<i>19.996</i>	<i>19.996</i>
<i>Рекласификација у добит или губитак од продаје монетарног злата</i>	-	-	<i>(60.014)</i>	-	-	<i>(60.014)</i>	<i>(60.014)</i>
Стање на дан 31. децембар 2022. године	25.000	(143.005)	58.111	31.300	573.999	520.405	545.405

Напомене на странама од 12 до 84 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра		
	Напомена	2023.	2022.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ			
Нето добит за годину		278.261	25.899
Прилагођено за:			
Каматне приходе	22	(330.687)	(78.832)
Каматне расходе	22	14.269	39.026
Нето (повећања) / умањења вриједности на финансијску имовину	27	(100)	924
Нето реализоване губитке од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	24	22.487	63.470
Нето реализоване (добитке) од продаје монетарног злата	25	-	(60.014)
Нето губитке од курсних разлика	26	202	42
Приходе од донација		(3)	(3)
Нето повећања / (отпуштања) у резервисањима	20, 29	1.255	(327)
Нето (добитке) / губитке од отуђења некретнина, опреме и нематеријалне имовине		(2)	3
Приход од дивиденди признат у добит или губитак	28	(721)	(721)
Амортизацију	14, 15	2.794	2.903
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама		(12.245)	(7.630)
Промјене на пословној имовини и обавезама			
(Повећање) орочених депозита код иностраних банака		(748.816)	(566.900)
(Повећање) / смањење дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		(148.593)	5.376.853
(Повећање) дужничких инструмената по амортизованом трошку		(7.553)	(1.173.087)
Смањење монетарног злата		-	161.943
Смањење / (повећање) остале имовине		1.107	(1.601)
Повећање новчаница и кованица у оптицају	17	129.011	512.279
(Смањење) депозита банака		(135.333)	(1.336)
(Смањење) депозита Владе и осталих јавних институција		(205.347)	(471.351)
Повећање / (смањење) осталих обавеза		116	(3.885)
Исплате по основу резервисања	20	(127)	(182)
Наплаћена камата		307.731	75.142
Плаћена камата		(13.088)	(39.026)
Нето новац од оперативних активности		(833.137)	3.861.219
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ			
Приливи од продаје некретнина и опреме		3	-
Куповине некретнина, опреме и нематеријалне имовине	14, 15	(1.594)	(1.125)
Примљена дивиденда		721	721
Нето новац од инвестиционих активности		(870)	(404)

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра		
	Напомена	2023.	2022.
Нето ефекти умањења вриједности за очекиване кредитне губитке на новац и новчане еквиваленте		266	(894)
Нето ефекти курсних разлика на новац и новчане еквиваленте		(266)	(14)
Нето (смањење) / повећање новца и новчаних еквивалената		(834.007)	3.859.907
Новац и новчани еквиваленти на почетку године		7.846.633	3.986.726
Новац и новчани еквиваленти на крају године	34	7.012.626	7.846.633

Напомене на странама од 12 до 84 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине („Централна банка“) је врховна монетарна власт Босне и Херцеговине („БиХ“). Њено оснивање, организација и операције су дефинисани Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, Службени гласник БиХ, број: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 и 32/07 („Закон о Централној банци“), који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини („Устав БиХ“).

Централна банка је основана 20. јуна 1997. године и почела је са радом 11. августа 1997. године.

Централна банка послује преко Централног уреда, три главне јединице у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале у Брчком и на Палама. Филијала Пале је под надлежношћу главне јединице у Бањој Луци.

Сједиште Централног уреда Централне банке је у Сарајеву, адреса Маршала Тита број 25.

Основни циљ Централне банке је да постигне и одржи стабилност домаће валуте (конвертибилне марке) тако што издаје конвертибилну марку (КМ) у складу са правилом валутног одбора. Правило валутног одбора, дефинисано Законом о Централној банци, подразумијева да се КМ издаје само уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама. Поред тога, Централна банка има обавезу да, на захтјев, без ограничења купује и продаје КМ за евро (EUR) по службеном девизном курсу у износу $1,95583 \text{ КМ} = 1 \text{ EUR}$, који је одређен Законом о Централној банци.

Гарантована конвертибилност КМ и потпуно покриће монетарне пасиве конвертибилним девизним резервама по аранжману валутног одбора су примарни циљеви Централне банке. Све активности и операције Централне банке се предузимају како би се остварили законски постављени циљеви и задаци односно очувала монетарна стабилност у складу са правилом валутног одбора и нису ни у једном моменту усмјерени ка максимизацији профита.

Основни задаци Централне банке, дефинисани Законом о Централној банци, укључују:

- дефинисање, усвајање и контролисање монетарне политике БиХ путем издавања домаће валуте (конвертибилне марке) по прописаном девизном курсу уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама;
- држање и управљање званичним девизним резервама Централне банке на сигуран и профитабилан начин;
- успостављање и одржавање одговарајућих платних и обрачунских система;
- издавање прописа и смјерница за остваривање дјелатности Централне банке, у складу са Законом о Централној банци;
- координацију дјелатности агенција за банкарство надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- примање депозита од институција и јавних агенција БиХ, ентитетских институција и агенција и депозита од резидентних банака у циљу испуњавања захтјева за обавезном резервом;
- стављање у оптицај и повлачење из оптицаја домаће валуте, укључујући новчанице и кованице законског средства плаћања, придржавајући се строго правила валутног одбора;
- учествовање у раду међународних организација које раде на јачању финансијске и економске стабилности земље;
- заступање БиХ у међународним организацијама по питањима монетарне политике.

У оквиру својих овлаштења, утврђених Законом о Централној банци, Централна банка је потпуно независна од ентитета, јавних агенција и било којих других органа у извршавању својих циљева и задатака.

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (НАСТАВАК)

Кључно руководство Централне банке чине два тијела: Управни одбор и Управа.

У складу са Законом о Централној банци, сва овлаштења која нису специфично дата Управном одбору додјељују се гувернеру. Гувернер је предсједавајући Управног одбора и предсједавајући Управа.

Управу Централне банке поред гувернера чине три вицегувернера, које именује гувернер уз одобрење Управног одбора. Управа оперативно руководи пословањем Централне банке.

Чланове кључног руководства Централне банке чине:

Управни одбор

др Јасмина Селимовић	предсједавајућа (од 3. јануара 2024. године)
др Сенад Софтић	предсједавајући (до 3. јануара 2024. године)
др Радомир Божић	члан
др Данијела Мартиновић	чланица
др Мирза Кршо	члан (од 3. јануара 2024. године)
др Дарко Томаш	члан (од 3. јануара 2024. године)
мр Шериф Исовић	члан (до 3. јануара 2024. године)
др Драган Кулина	члан (до 3. јануара 2024. године)

Више информација о промјенама чланова Управног одбора је објављено у [напомени 39](#).

Управа

др Јасмина Селимовић	гувернерка (од 3. јануара 2024. године)
др Сенад Софтић	гувернер (до 3. јануара 2024. године)
мр Ернадина Бајровић	вицегувернерка
др Жељко Марић	вицегувернер
мр Марко Видаковић	вицегувернер (од 1. марта 2022. године)

Ревизорски комитет процјењује свеукупну адекватност и ефективност процеса финансијског извјештавања Централне банке, врши преглед финансијских извјештаја прије њиховог разматрања и одобрења од стране Управног одбора, као и надзор процеса спољне ревизије годишњих финансијских извјештаја и процеса избора независних ревизора Централне банке. Надзорне функције Ревизорског комитета подразумевају и надзор оквира управљања ризицима и система интерних контрола, надзор функције усклађености пословања и надзор функције интерне ревизије.

Чланове Ревизорског комитета Централне банке чине:

Ревизорски комитет

др Елвир Чизмић	предсједавајући (од 1. јануара 2022. године)
др Дијана Ђавар	чланица (од 1. јануара 2022. године)
др Васиљ Жарковић	члан (од 1. марта 2022. године)

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ

2.1. Изјава о усклађености

Финансијски извјештаји Централне банке припремљени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“), објављеним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“).

Ови финансијски извјештаји су припремљени на основу претпоставке о временској неограничености пословања.

Више информација о условима у окружењу у којима се одвијало пословање Централне банке у 2023. години, а који су значајно утицали на исказана стања имовине, обавеза, прихода и расхода Централне банке је објављено у [напомени 3.13](#).

2.2. Основа за мјерење

Ови финансијски извјештаји су припремљени примјеном обрачунске рачуноводствене основе и користећи историјски трошак као основу мјерења, изузев за сљедеће значајне ставке:

Ставка	Основа мјерења
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	фер вриједност
Монетарно злато	фер вриједност

2.3. Функционална и извјештајна валута

Финансијски извјештаји Централне банке приказани су у монетарној јединици БиХ коју представља КМ. Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

2.4. Промјене у рачуноводственим политикама и објављивањима

2.4.1. Нови и измијењени стандарди

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, осим сљедећих измијењених МСФИ-јева који су усвојени од стране Централне банке од 1. јануара 2023. године:

- **МСФИ 17: Уговори о осигурању**

Стандард је на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године. Ово је свеобухватни нови рачуноводствени стандард за уговоре о осигурању, покрива признавање и вредновање, презентацију и објављивања. МСФИ 17 се примјењује на све врсте издатих уговора о осигурању, као и на одређене гаранције и финансијске инструменте са уговорима о дискреционом учешћу. Централна банка не издаје уговоре у оквиру МСФИ 17, стога његова примјена нема утицај на финансијски резултат Централне банке, финансијски положај или токове готовине.

Посљедишно, овај стандард није имао утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **МРС 1 Презентација финансијских извјештаја и МСФИ Извјештај из праксе 2: Објављивање рачуноводствених политика (Допуне)**

Допуне су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године. Допуне дају смјернице о примјени концепта процјене материјалности на објављивање рачуноводствених политика. Посебно, измјене МРС 1 замјењују захтјев за објављивањем „значајних“ рачуноводствених политика са захтјевом за објављивањем „материјалних“ рачуноводствених политика. Такође, упутства и илустративни примјери су додати у Извјештај из праксе како би помогли у примјени концепта материјалности приликом доношења процјена о објављивању рачуноводствених политика.

Допуне овог стандарда нису имале значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.4. Промјене у рачуноводственим политикама и објављивањима (наставак)

2.4.1. Нови и измијењени стандарди (наставак)

- **МРС 8 Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке: Дефиниција рачуноводствених процјена (Допуне)**

Допуне су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године и примјењују се на промјене у рачуноводственим политикама и промјене рачуноводствених процјена које се дешавају на или након почетка тог периода. Измјенама се уводи нова дефиниција рачуноводствених процјена, дефинисаних као новчани износи у финансијским извјештајима који су предмет несигурности при одмјеравању, ако нису резултат исправке грешке из претходног периода. Такође, допунама се појашњава шта су промјене у рачуноводственим процјенама и како се оне разликују од промјена рачуноводствених политика и исправки грешака.

Допуне овог стандарда нису имале значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **МРС 12 Порез на добит: Одгођени порези који настају у вези са имовином и обавезама које произилазе из једне трансакције (Допуне)**

Допуне су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године. Допуне сужавају обим и дају наредна појашњења у вези са изузетком за почетно признавање према МРС 12 и прецизирају како субјекти треба да обрачунавају одложени порез у вези са имовином и обавезама које проистичу из једне трансакције, као што су најмови и обавезе враћања у првобитно стање. Измјене и допуне појашњавају да када су плаћања којима се измирује обавеза одбитна за пореске сврхе, ствар је просуђивања, узимајући у обзир важећи порески оквир, да ли се такви одбици могу за пореске сврхе приписати обавези или повезаној компоненти имовине. Према измјенама, изузетак од почетног признавања се не примјењује на трансакције које при почетном признавању доводе до једнаких опорезивих и одбитних привремених разлика. Примјењује се само ако признавање унајмљеног средства и обавезе најма (или обавезе за враћање имовине у првобитно, укључујући са том обавезом повезано средство) доведе до опорезивих и одбитних привремених разлика које нису једнаке.

Допуне овог стандарда нису имале значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **МРС 12 Порез на добит: Међународна пореска реформа – Правила за други стуб (Допуне)**

Допуне ступају на снагу одмах по објављивању, али одређени захтјеви за објављивање ступају на снагу касније. Организација за економску сарадњу и развој („ОЕСД“) објавила је правила за други стуб у децембру 2021. године како би обезбиједила да велики мултинационални субјекти подлијежу минималној пореској стопи од 15%. Дана 23. маја 2023. године, ОМРС је издао Међународну пореску реформу – правила за други стуб – измјене и допуне МРС 12. Допуне уводе обавезни привремени изузетак у рачуноводству одложених пореза који произилазе из јурисдикционе примјене правила за други стуб и захтјева за обављивање за погођене субјекте о потенцијалној изложености порезу на добит из другог стуба. Измјене захтјевају, за периоде у којима је регулатива другог стуба (суштински) усвојена, али још није на снази, објављивање познатих или разумно процјенљивих информација које помажу корисницима финансијских извјештаја да разумију изложеност субјеката која проистиче из пореза на добит из другог стуба. Да би се ускладили са овим захтјевима, од субјеката се тражи да објаве квалитативне и квантитативне информације о својој изложености порезу на добит из другог стуба на крају извјештајног периода. Објављивање текућих пореских расхода који се односе на порез на добит из другог стуба и обављивања у вези са периодима прије него што закон ступи на снагу су потребни за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године, али нису потребни за било који периодични извјештај у години која се завршава 31. децембра 2023. или раније.

Допуне овог стандарда нису имале значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.4. Промјене у рачуноводственим политикама и објављивањима (наставак)

2.4.2. Стандарди који су издати, али још увијек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

- **МРС 1 Презентација финансијских извјештаја: Класификација краткорочних и дугорочних обавеза (Допуне)**

Измјене и допуне су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године, уз дозвољену ранију примјену, и обавезу да се примјењују ретроспективно у складу са МРС 8. Циљ измјена је да разјасни принципе у МРС 1 за класификацију обавеза на краткорочне и дугорочне. Измјенама је појашњено значење права на одлагање измирења обавеза, услов да ово право постоји на крају извјештајног периода, да намјера менаџмента не утиче на класификацију на краткорочне и дугорочне обавезе, да опције друге уговорне стране које би могле да доведу до измирења обавеза преносом сопствених инструмената капитала субјекта не утичу на класификацију на краткорочну и дугорочну обавезу. Такође, измјене и допуне прецизирају да само ковенанте са којима субјект мора бити усклађен на или прије датума извјештавања могу утицати на класификацију обавезе. Додатна објављивања су такође потребна за дугорочне обавезе које произилазе из кредитних аранжмана који су предмет усаглашености са ковенантима у року од дванаест мјесеци након датума извјештавања. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **МСФИ 16 Најмови: Обавезе по основу трансакција продаје и повратног најма (Допуне)**

Измјене су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године, уз дозвољену ранију примјену. Измјене и допуне имају за циљ да побољшају захтјеве које продавац - најмодавац користи у одмјеравању обавезе за најам која произилази из трансакције продаје и повратног најма у МСФИ 16, док се не мијења рачуноводствени третман најма који није у вези са трансакцијама продаје и повратног најма. Конкретно, продавац - најмодавац одређује „плаћања најма” или „ревидирана плаћања најма” на такав начин да продавац - најмодавац не признаје било какав износ добитка или губитка који се односи на право кориштења које задржава. Примјена ових захтјева не спречава продавца - најмодавца да призна, у извјештају о добити или губитку, било какав добитак или губитак у вези са дјелимичним или потпуним раскидом најма. Продавац - најмодавац примјењује измјену ретроспективно у складу са МРС 8 на трансакције продаје и повратног најма које су склопљене након датума почетне примјене, што је почетак годишњег извјештајног периода у којем је субјект први пут примјенио МСФИ 16. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **МРС 7 Извјештај о токовима готовине и МСФИ 7 Финансијски инструменти: Објављивања – Финансијски аранжмани са добављачима (Допуне)**

Измјене су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године, уз дозвољену ранију примјену. Измјене допуњују захтјеве који су већ у МСФИ и захтјевају од субјекта да објави одредбе и услове финансијских аранжмана са добављачима. Поред тога, од субјекта се захтијева да на почетку и на крају извјештајног периода објаве књиговодствене износе финансијских обавеза по основу финансијских аранжмана са добављачима и ставке у којима су те обавезе приказане, као и књиговодствене износе финансијских обавеза и ставки за које су финансијери већ измирили одговарајуће обавезе према добављачима. Субјекти такође треба да објаве врсту и ефекат безготовинских промјена у књиговодственим вриједностима финансијских обавеза по основу финансијских аранжмана са добављачима које спречавају да књиговодствени износи финансијских обавеза буду упоредиви. Надаље, измјене захтијевају од субјекта да на почетку и на крају извјештајног периода објави распон датума доспијећа за финансијске обавезе које дугују финансијерима и за упоредиве обавезе према добављачима које нису дио тих аранжмана. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.4. Промјене у рачуноводственим политикама и објављивањима (наставак)

2.4.2. Стандарди који су издати, али још увијек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

• **МРС 21 Ефекти промјена девизних курсева: Недостатак размјењивости (Допуне)**

Измјене су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2025. године, уз дозвољену ранију примјену. Измјене и допуне прецизирају како субјект треба да процијени да ли је валута размјењива и како треба да одреди спот курс када замјена није могућа. Сматра се да је валута замјењива у другу валуту када је субјект у могућности да добије другу валуту у административно разумном временском оквиру, путем тржишта или механизма размјене у којем би трансакција размјене створила извршна права и обавезе. Ако валута није замјењива у другу валуту, од субјекта се тражи да процијени спот курс на дан вредновања. Циљ субјекта у процјени спот курса је да одрази курс по којем би се одвијала уредна трансакција размјене на датум вредновања између учесника на тржишту под преовлађујућим економским условима. Измјенама се напомиње да субјект може да користи доступни курс без прилагођавања или друге технике процјене. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

• **Допуна МСФИ 10 - Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 - Улагања у придружена друштва и заједничке подухвате: Продаја имовине између инвеститора и зависног друштва**

Измјене указују на познато неслагање захтјева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење имовине између улагача и његових зависних друштава и заједничких подухвата. Главна посљедица измјена односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира пословање (без обзира да ли је ријеч о зависном друштву или не). Дјелимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира имовину која не представља бизнис, чак и када је ова имовина дио зависног друштва. У децембру 2015. године ОМРС одложио је датум примјене овог стандарда на неодређено вријеме чекајући исход истраживања везано за примјену метода учешћа. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА

Централна банка је досљедно примјењивала објављене значајне рачуноводствене политике на све периоде приказане у овим финансијским извјештајима.

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе

3.1.1. Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза

Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза се одређује приликом почетног признавања.

А. Финансијска имовина

Финансијска имовина Централне банке се може класификовати у једну од три наведене категорије приликом почетног признавања:

- Финансијска имовина која се накнадно мјери по амортизованом трошку,
- Финансијска имовина која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и
- Финансијска имовина која се накнадно мјери по фер вриједност кроз добит или губитак.

На датуме извјештавања Централна банка није имала финансијску имовину која спада у категорију накнадног мјерења по фер вриједности кроз добит или губитак.

Класификација финансијске имовине одређена је:

- Пословним моделом Централне банке за управљање финансијском имовином и
- Карактеристикама финансијске имовине са уговорним новчаним токовима.

Пословни модел

Пословни модел означава начин на који Централна банка управља финансијском имовином са циљем генерисања новчаних токова. На датуме извјештавања, Централна банка управља својом имовином кроз сљедеће пословне моделе:

1. Модел „држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и
2. Модел „држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова и продаје“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и новчане токове који настају у тренутку њене продаје.

Управљање уговорним новчаним токовима по основу инвестирања у дужничке инструменте може се вршити кроз оба пословна модела.

Централна банка је дужна, искључиво ако мијења свој пословни модел за управљање финансијском имовином, рекласификовати сву финансијску имовину на коју утиче промјена пословног модела.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.1. Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

За финансијску имовину којом се управља кроз ове моделе, Централна банка процјењује да ли су уговорни новчани токови финансијске имовине само плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице. Ова процјена се ради на нивоу портфеља из разлога што је тај ниво најбољи одраз начина управљања финансијском имовином. У сврху процјене, „главница“ се дефинише као фер вриједност финансијске имовине приликом почетног признавања. „Камата“ се дефинише као накнада за временску вриједност новца, кредитни ризик повезан са неподмиреним износом главнице током одређеног периода и остале ризике и трошкове повезане са држањем финансијске имовине.

За потребе процјене да ли су уговорни новчани токови „плаћање само главнице и камате“, Централна банка узима у обзир уговорне новчане токове инструмента. Само она финансијска имовина која задовољава захтјева „плаћање само главнице и камате“ може се класификовати у категорију финансијске имовине која се мјери по амортизованом трошку или финансијске имовине која се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку ако задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит ако имовина задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Б. Финансијске обавезе

Централна банка класификује све своје финансијске обавезе као накнадно мјерене по амортизованом трошку, осим новчаница и кованица у оптицају које се мјере по номиналној вриједности ([напомена 3.6](#)). Финансијске обавезе се не рекласификују.

3.1.2. Почетно признавање финансијске имовине и финансијских обавеза

Финансијска имовина и финансијске обавезе се признају у извјештају о финансијском положају само када Централна банка постане једна од уговорних страна на коју се примјењују уговорни услови финансијског инструмента.

Финансијска имовина и финансијске обавезе се почетно мјере по фер вриједности. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем или издавањем финансијске имовине и финансијских обавеза, осим за имовину и обавезе који се класификују по фер вриједности кроз добит или губитак, се додају у или одузимају од фер вриједности финансијске имовине или финансијских обавеза приликом почетног признавања по потреби. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем финансијске имовине или финансијских обавеза по фер вриједности кроз добит или губитак се признају директно у добит или губитак.

Сва финансијска имовина се почетно признаје на датум подмирења, а то је датум када Централна банка стекне имовину или се имовина испоручи Централној банци.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)**3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)****3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза**

Изабрана класификација финансијске имовине и финансијских обавеза одређује начин њеног накнадног мјерења.

Амортизовани трошак финансијске имовине или финансијске обавезе је износ по којем се финансијска имовина или финансијска обавеза мјери приликом почетног признавања, умањен за отплату главнице, увећан или умањен за кумулативну амортизацију примјеном методе ефективне каматне стопе свих разлика између почетног износа и износа до доспијећа, и у случају финансијске имовине, усклађен за свако умањење вредности за очекиване кредитне губитке.

Бруто књиговодствена вредност финансијске имовине је амортизовани трошак финансијске имовине прије усклађења за умањење вредности за очекиване кредитне губитке.

Метода ефективне каматне стопе је метода израчуна амортизованог трошка (бруто књиговодствене вредности) финансијске имовине или финансијске обавезе и распоређивања и признавања прихода и расхода од камата у добит или губитак током одређеног периода.

А. Финансијска имовина**Финансијска имовина по амортизованом трошку**

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност финансијске имовине. Ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по амортизованом трошку се признају у добит или губитак као приходи од камата или расходи по основу ефеката негативних каматних стопа у периоду када су настали.

На датуме извјештавања, у категорију финансијске имовине по амортизованом трошку класификовани су готовина у страним валутама, депозити код иностраних банака, специјална права вучења у ММФ-у, дужнички инструменти по амортизованом трошку и остала финансијска имовина.

Финансијска имовина по фер вредности кроз осталу свеобухватну добит

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по фер вредности кроз осталу свеобухватну добит користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност имовине и усклађује се са фер вредности финансијске имовине на сваки датум извјештавања. Током периода држања, ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по фер вредности кроз осталу свеобухватну добит признају се на следећи начин:

- Приходи од камата или расходи по основу ефеката негативних каматних стопа признају се у добит или губитак у периоду када су настали.
- Усклађивања фер вредности признају се у осталој свеобухватној добити у периоду када су настали.

Приликом престанка признавања дужничких инструмената по фер вредности кроз осталу свеобухватну добит, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталој свеобухватној добити рекласификује се у добит или губитак, укључујући претходно признате добитке или губитке од умањења.

На датуме извјештавања, у категорију финансијске имовине по фер вредности кроз осталу свеобухватну добит класификовани су дужнички инструменти Централне банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Власнички инструменти

Централна банка је направила неопозив избор да у осталој свеобухватној добити прикаже накнадне промјене фер вриједности власничких инструмената који се не држе за трговање због својих специфичних карактеристика и непостојања активног тржишта за њихово трговање. Остала улагања представљају власничке инструменте који су почетно признати по трошку стицања за који се сматра да одговара њиховој фер вриједности због немогућности поузданог утврђивања њихове фер вриједности.

На датуме извјештавања, власничке инструменте Централне банке по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит чине акције Банке за међународна поравнања (енг. BIS - The Bank for International Settlements) и акције SWIFT-а (енг. Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) ([напомена 16](#)).

Умањење вриједности финансијске имовине

Захтјеви за умањењем вриједности финансијске имовине користе више информација по принципу погледа унапријед за признавање очекиваних кредитних губитака. Инструменти који попадају под ове захтјеве односе се на финансијску имовину мјерену по амортизованом трошку односно депозите код иностраних банака, дужничке инструменте по амортизованом трошку и специјална права вучења у ММФ-у, као и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Централна банка користи поједностављени приступ у израчунању очекиваних кредитних губитака за остала потраживања. Власнички инструменти мјерени по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит нису предметом умањења вриједности.

Централна банка признаје умањење вриједности за ове губитке на сваки датум извјештавања. Мјерење очекиваних кредитних губитака одражава:

- Објективан и пондерисано вјероватан износ који се одређује процјеном више могућих исхода,
- Временску вриједност новца и
- Разумне и корисне информације које су на располагању без додатних трошкова или напора на датум извјештавања о прошлим догађајима, тренутним условима и предвиђањима о будућим економским условима.

[Напомена 6.1.](#) пружа више информација о начину мјерења очекиваних кредитних губитака.

Умањење вриједности за очекиване кредитне губитке обрачунава се и приказује у извјештају о финансијском положају како слиједи:

Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине и евидентирају као одбитна ставка бруто књиговодствене вриједности имовине.

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине, али се умањење вриједности признаје у осталој свеобухватној добити као резервација за очекиване кредитне губитке и не умањује књиговодствену вриједност финансијске имовине у извјештају о финансијском положају.

Умањење вриједности на финансијску имовину признаје се у добит или губитак, независно од класификације финансијске имовине која је предметом умањења на сваки датум извјештавања.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Б. Финансијске обавезе

Приход или расход од камате по основу финансијских обавеза мјерених по амортизованом трошку признаје се у добит или губитак користећи методу ефективне каматне стопе.

Приходи од накнада и провизија по основу финансијских обавеза признају се када је услуга извршена.

Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку укључују новчанице и кованице у оптицају, депозите банака, депозите Владе и осталих јавних институција и остале финансијске обавезе.

3.1.4. Престанак признавања финансијске имовине и финансијских обавеза

Централна банка престаје признавати финансијску имовину само онда када уговорна права на новчане примитке од имовине истекну или када Централна банка пренесе финансијску имовину и суштински све ризике и користи од власништва имовине на други субјект.

Финансијска обавеза се престаје признавати када је измирена, отказана или је истекла.

3.2. Пребијање

Финансијска имовина и обавезе се пребијају и нето износ се исказује у извјештају о финансијском положају на нето принципу само када постоји законски provedиво право за пребијањем признатих износа и када постоји намјера за приказивањем и подмиривањем трансакција на нето основи.

Приходи и расходи се приказују на нето основи само када то допушта одређени МСФИ, или за оне добитке и губитке који произлазе из групе сличних трансакција.

3.3. Новац и новчани еквиваленти

Новац и новчани еквиваленти за потребе извјештавања о новчаним токовима састоје се од сљедећих категорија: жиро рачуни, готовина у страним валутама, девизни депозити по виђењу, девизни депозити на роком доспијећа до три мјесеца или краће од датума стицања и специјална права вучења у ММФ-у.

3.4. Монетарно злато

Монетарно злато је дио девизних резерви Централне банке и класификовано је као финансијска имовина. Монетарно злато се почетно признаје по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове који се директно могу приписати стицању монетарног злата.

Након почетног признавања, монетарно злато се накнадно мјери по фер вриједности. Нереализовани добици и губици који произлазе из промјена фер вриједности, а по основу промјена у цијени монетарног злата, признају се на рачуну резерви фер вриједности у оквиру остале свеобухватне добити. Прије распоdjеле годишње остварене добити, уколико нереализовани губици прелазе стање резерви фер вриједности за монетарно злато, Централна банка признаје износ негативног салда на рачун добити или губитка и тај износ улази у остварену добит расположиву за распоdjелу, уколико су испуњени законски прописани услови за распоdjелу добити.

Приликом продаје злата, нереализовани добици и губици из остале свеобухватне добити се преносе у добит или губитак.

Фер вриједност монетарног злата се исказује у EUR валути, преведећи га по фиксном курсу КМ на датум извјештавања и утврђује се према посљедњој расположивој послијеподневној цијени једне унце злата на датум извјештавања.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.5. Некретнине, опрема и нематеријална имовина

Некретнине, опрема и нематеријална имовина је имовина набављена из властитих средстава Централне банке и новчаних и неновчаних донација. Некретнине, опрема и нематеријална имовина исказују се по историјском трошку умањеном за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вриједности. Трошак укључује куповну цијену и све трошкове који су директно повезани са довођењем имовине у радно стање за намјеравану употребу. Одржавање и поправке, замјене, те побољшања мањег значаја признају се као расход кад су настали. Значајна побољшања и замјене се капитализују.

Имовина у припреми исказана је по трошку набавке укључујући трошкове фактурисане од трећих лица. Након завршетка, сви акумулирани трошкови имовине пребацују се на одговарајућу категорију некретнина, опреме и нематеријалне имовине на које се накнадно примјењују одговарајуће стопе амортизације.

Амортизација се обрачунава на све некретнине, опрему и нематеријалну имовину осим на земљиште и имовину у припреми према линеарној методи по прописаној стопи која је утврђена за постепено отписивање трошка набавке имовине кроз њен процијењени корисни вијек трајања. Процијењене стопе амортизације за 2023. и 2022. годину су дате како слиједи:

Некретнине и опрема

Зграде	1,3% до 4,0%
Опрема	11,0% до 20,0%
Намјештај	10,0% до 12,5%
Возила	15,5%

Нематеријална имовина

Софтвер	20,0%
Остала нематеријална имовина	20,0%

Добици и губици по основу отуђења некретнина и опреме признају се у добит или губитак.

Умањење вриједности нефинансијске имовине

Корисни вијек трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине се преиспитује и прилагођава најмање једном годишње или ако се сматра потребним и примјењује се проспективно.

Књиговодствена вриједност нефинансијске имовине Централне банке се прегледа на сваки датум извјештавања у сврху оцјењивања постоје ли назнаке умањења вриједности. Уколико постоје, процјењује се надокнадива вриједност имовине. Губитак од умањења вриједности се признаје увијек када књиговодствена вриједност имовине или јединица које стварају новац прелази њену надокнадиву вриједност. Губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак.

Надокнадива вриједност остале имовине је већа вриједност при упоређивању њене употребне вриједности у односу на фер вриједност, умањена за трошкове продаје. У процјењивању употребне вриједности, очекивани будући новчани токови се дисконтују на садашњу вриједност користећи дисконтну стопу прије опорезивања која одражава тренутна тржишна очекивања временске вриједности новца и ризике специфичне за ту имовину. За имовину која не генерише независне новчане приливе, надокнадиви износ се одређује за јединицу која ствара новац којој имовина припада.

Губитак од умањења се укида уколико је дошло до промјена у процјенама кориштеним у одређивању надокнадивог износа. Губитак од умањења се укида само у мјери у којој књиговодствена вриједност имовине не прелази књиговодствену вриједност која би се могла одредити, без амортизације, да није било претходно признатог губитка од умањења вриједности те имовине.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.6. Новчанице и кованице у оптицају

Централна банка је једина институција у БиХ овлаштена за издавање и повлачење КМ новчаница и кованица, дјелујући стриктно у складу са правилом валутног одбора.

У складу са Законом о Централној банци, укупан износ новчаница и кованица у оптицају евидентиран је као финансијска обавеза Централне банке у извјештају о финансијском положају. Новчанице и кованице у оптицају укључују само КМ новчанице и кованице које се налазе изван трезора Централне банке.

Приликом повлачења новчаница и кованица из оптицаја, исте се признају као обавеза у оквиру новчаница и кованица у оптицају до формалног рока повлачења из оптицаја. Износи који нису повучени након формалног рока за повлачење из оптицаја, признају се као приход.

3.7. Депозити банака и депонената

Ови депозити укључују примљене депозите резидентних банака и депозите Владе и осталих јавних институција и представљају финансијске обавезе Централне банке које се почетно признају по фер вриједности и накнадно мјере по амортизованом трошку. Депозити банака укључују депозите резидентних банака по основу политике обавезне резерве Централне банке и друге депозите резидентних банака. Депозити Владе и осталих јавних институција представљају примљене депозите институција БиХ и других јавних агенција БиХ и ентитетских институција и агенција.

Улога Централне банке као депозитара, банкара, савјетника и фискалног агента је прописана Законом о Централној банци.

3.8. Резервисања

Резервисања се признају када Централна банка, као последицу прошлог догађаја, има садашњу законску или изведену обавезу за коју је вјероватно да ће бити потребан одлив ресурса који садрже економске користи ради подмирења обавезе и износ обавезе се може поуздано процијенити. Резервисања се утврђују дисконтовањем очекиваних будућих новчаних токова користећи стопу која одражава тренутну тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за ту обавезу.

Резервисања се одржавају на нивоу који Управа Централне банке сматра довољним за покривање насталих губитака. Управа одређује адекватност резервисања на основу увида у поједине ставке, текуће економске услове, карактеристике ризика одређених категорија трансакција као и остале релевантне факторе.

Резервисања укључују износе резервисања за отпремнине и јубиларне награде запосленим и резервисања за судске спорове. Резервисања се укидају само за оне трошкове за које је резервисање изворно признато. Ако одлив економских користи за подмирење обавеза више није вјероватан, резервисање се укида.

3.9. Признавање прихода и расхода

Каматни приходи и расходи

Приходи и расходи од камата признају се у добит или губитак примјеном методе ефективне каматне стопе. „Ефективна каматна стопа“ је стопа која тачно дисконтује процијењена будућа новчана плаћања и примитке кроз очекивани вијек трајања финансијског инструмента на:

- бруто књиговодствену вриједност финансијске имовине или
- амортизовани трошак финансијске обавезе.

Приликом израчуна ефективне каматне стопе за финансијске инструменте, Централна банка процјењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорне услове финансијског инструмента, али искључујући очекиване кредитне губитке. Обрачун укључује све накнаде и плаћене или примљене износе између Централне банке и друге стране који су саставни дио ефективне каматне стопе, трансакционе трошкове и све друге дисконте или премије.

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.9. Признавање прихода и расхода (наставак)

Обрачунате камате на финансијску имовину са позитивном каматном стопом односно приносом признају се у добит или губитак као приходи од камата. Обрачунате камате на финансијску имовину са негативном каматном стопом односно приносом признају се у добит или губитак као ефекти негативних каматних стопа у оквиру расхода од камата. На датуме извјештавања, ефекти негативних каматних стопа на финансијску имовину настају по основу депозита код иностраних банака и дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, док приходи од камата укључују приходе од камата на депозите код иностраних банака, дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, дужничке инструменте по амортизованом трошку и специјална права вучења код ММФ-а.

Обрачунате камате на финансијске обавезе по амортизованом трошку признају се у добит или губитак као расходи од камата односно као ефекти негативних пасивних каматних стопа на финансијске обавезе у оквиру прихода од камата. На датуме извјештавања, обрачунате камате на финансијске обавезе укључују расходе од камата на депозите резидентних банака и ефекте негативних пасивних каматних стопа по основу примијењене политике обавезне резерве Централне банке на депозите резидентних банака.

Приходи и расходи од накнада и провизија

Приходи од накнада и провизија остварени пружањем услуга Централне банке признају се у добит или губитак у тренутку пружања услуге. Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија у складу са утврђеним тарифама за своје услуге. Услуге које пружа Централна банка укључују услуге резидентним банкама, депонентима и другим небанкарским клијентима. Оне настају по основу трансакција у платним системима, обраде новца, трансакција конверзије и осталих услуга.

Расходи од накнада и провизија настају по основу примљених услуга које се односе на управљање девизним резервама Централне банке и признају се у добит или губитак када је услуга примљена.

Трансакције у страним валутама и курсне разлике

Приликом почетног признавања трансакције у страним валутама евидентирају се у КМ примјењујући на износ у страниој валути промптни девизни курс између КМ и стране валуте на датум трансакције.

Монетарне ставке исказане у страним валутама прерачунавају се у КМ примјеном курса са курсне листе Централне банке на датум извјештавања. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по историјском трошку прерачунавају се по курсу важећем на датум трансакције. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по фер вриједности прерачунавају се користећи курс који је био важећи на датум мјерења фер вриједности.

Курсне разлике произашле из трансакција монетарних ставки или из прерачунавања монетарних ставки по курсевима различитим од оних по којима су почетно признате у текућем или у претходним извјештајним периодима, признају се у добит или губитак када настану. Због правила валутног одбора, не постоје курсне разлике од монетарних ставки деноминованих у EUR валути.

Средњи курсеви најзначајних валута дати су у наставку:

Средњи курс:	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
	КМ	КМ
EUR	1,95583	1,95583
CHF	2,112127	1,986219
GBP	2,250538	2,205168
USD	1,769982	1,833705
XDR	2,381282	2,450479

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.9. Признавање прихода и расхода (наставак)

Приход од дивиденде

Приход од дивиденде на власничке инструменте признаје се у добит или губитак када се успостави право Централне банке да прима уплате. Приход од дивиденде потиче од акција BIS банке у посједу Централне банке ([напомене 16](#) и [28](#)).

Примања запослених

Краткорочна примања запослених

У складу са домаћим прописима, а у име својих запосленика, Централна банка уплаћује порез на доходак и доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и осигурање од незапослености, на и из плате, који се обрачунавају по законским стопама током године од износа бруто плате. Централна банка плаћа ове порезе и доприносе у корист институција Федерације Босне и Херцеговине (на федералном и кантоналном нивоу), Републике Српске и Брчко Дистрикта.

Осим тога, накнаде за топли оброк, превоз и регрес исплаћују се у складу са домаћим законским захтјевима. Ови трошкови се признају у добит или губитак у периоду у којем су настали.

Дугорочна примања запослених

Према домаћим законским прописима, приликом одласка у пензију запосленици Централне банке имају право на отпремнину, а по испуњењу законских услова као што су старост или године проведене у радном односу, која се у складу са интерним актима Централне банке додјељује у висини од шест редовних мјесечних плата запосленика исплаћених у задњих шест мјесеци. Такве исплате се третирају као остала дугорочна примања запослених. Централна банка ангажује овлаштеног актуара у сврху израде актуарског обрачуна у складу са методом пројигиране кредитне јединице.

Трошкови производње новчаница и кованица

Трошкови који се односе на производњу и дизајн новчаница и кованица почетно су признати као унапријед плаћени трошкови у оквиру остале имовине Централне банке и накнадно се амортизују признавањем трошкова кроз добит или губитак током периода од пет година.

Порези

Централна банка је обавезна да плаћа порез на додату вриједност за све купљене робе и услуге. Ова плаћања су дио административних и осталих оперативних трошкова Централне банке. Према Закону о Централној банци, Централна банка је ослобођена од обавеза плаћања пореза на добит.

3.10. Управљање средствима за и у име трећих лица

Централна банка такође води одређене рачуне у страним валутама везане за споразуме између влада БиХ и њених ентитета, те иностраних влада и финансијских организација, као и рачуне у страним валутама институција и агенција БиХ, те резидентних банака за које Централна банка дјелује као агент ([напомена 36](#)).

3.11. Финансијски аранжмани Босне и Херцеговине са Међународним монетарним фондом

На основу финансијских аранжмана закључених између БиХ, Централне банке и Међународног монетарног фонда („ММФ”), извјештај о финансијском положају Централне банке садржи сљедеће ставке које се односе на чланство БиХ у ММФ-у: држање специјалних права вучења која су дио девизних резерви Централне банке и која су каматоносна, ММФ-ов рачун бр. 1 и ММФ-ов рачун бр. 2 који су дио финансијских обавеза Централне банке. Ови рачуни су такође укључени у исказивање поштовања правила валутног одбора ([напомена 4](#)).

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.11. Финансијски аранжмани Босне и Херцеговине са Међународним монетарним фондом (наставак)

Остале активне и пасивне ставке које се односе на ММФ, а које припадају или које су одговорност БиХ, евидентирани су на посебном повјерљивом фонду у оквиру ванбилансне евиденције. Централна банка има обавезу да обезбједи одговарајуће евиденције по основу трансакција између БиХ и ММФ-а, али дјелујући стриктно у складу са Законом о Централној банци и домаћим законским прописима у БиХ који регулишу спољни дуг БиХ ([напомена 37](#)).

3.12. Значајна рачуноводствена просуђивања и процјене

У припреми финансијских извјештаја Централне банке у складу са МСФИ Управа примјењује просуђивања и врши процјене који се континуирано разматрају. У процјени значајних просуђивања и процјена, Управа узима у обзир претпоставке засноване на историјском искуству и очекивањима о будућности за која се сматра да су разумне у датим околностима.

Значајна просуђивања и процјене утичу на исказане износе имовине и обавеза, као и објављивање износа потенцијалне имовине и обавеза на датум извјештавања, те одговарајуће исказане износе прихода и расхода за извјештајни период. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена. Промјене у рачуноводственим политикама Централне банке се примјењују ретроспективно када је то примјењиво у складу са МСФИ. Измјене рачуноводствених процјена признају се у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или и у периоду измјене и у будућим периодима, ако измјена утиче и на текући и на будуће периоде. У овим финансијским извјештајима није било промјена у примјењеним рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама.

Ови финансијски извјештаји су припремљени према условима који су постојали на дан 31. децембар 2023. године. Услови у будућности могу бити другачији од оних који су резултирали финансијским информацијама објављеним у овим финансијским извјештајима. Управа континуирано прати повећане факторе неизвјесности који могу значајно утицати на финансијске перформансе Централне банке у наредном периоду.

Кључне претпоставке и процјене везане за материјално значајне позиције извјештаја о финансијском положају су приказане у наставку:

Пословни модел

[Напомена 3.1.1.](#): Одређивање пословног модела у оквиру којег се држи финансијска имовина и процјена уговорних услова финансијске имовине везаних за захтјев „плаћање само главнице и камате“. Ове процјене одређују класификацију финансијске имовине.

Умањење вриједности финансијске имовине

Централна банка израчунава очекиване кредитне губитке за одређене класе финансијске имовине мјерене по амортизованом трошку и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. [Напомена 6.1.](#) описује претпоставке кориштене у одређивању улазних података у модел за мјерење очекиваних кредитних губитака, укључујући и захтјев за будућим информацијама које су кориштене у извјештајним периодима.

Фер вриједност имовине и обавеза

Пословна политика Централне банке је да објави информације о фер вриједности финансијске имовине или обавеза за које постоје званичне тржишне информације или се вриједност може израчунати на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. По мишљењу Управе Централне банке, износи у финансијским извјештајима одражавају највјеродостојнију и најкориснију процјену фер вриједности за потребе финансијског извјештавања у складу са МСФИ. За више информација о мјерењу фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза погледати [напомену 5](#).

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.12. Значајна рачуноводствена просуђивања и процјене (наставак)

Амортизација и примијењене стопе амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засновани на процијењеном економском корисном вијеку трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Централна банка процјењује економски корисни вијек трајања на основу постојећих претпоставки.

3.13. Услови у окружењу у којима се одвијало пословање Централне банке у 2023. години

Присуство високе инфлације као и високих каматних стопа, заједно са појачаним геополитичким тензијама и сукобима су настављене и током 2023. године. Појачане неизвјесности у макроекономском и геополитичком окружењу те одлуке водећих централних банака су примарно одређивале кретања и услове на глобалним финансијским тржиштима и финансијском тржишту зоне евра. Током 2023. године Европска централна банка („ЕЦБ“) је у шест наврата подизала кључне каматне стопе у укупном износу за 200 базних поена што се одражавало на кретања каматних стопа и тржишних приноса зоне евра. Наведене околности су директно утицале и на процес инвестирања девизних резерви Централне банке у 2023. години. Утицај ових околности на управљање финансијским ризицима је детаљније објављен у [напомени 6](#).

Реструктурирање каматоносних компоненти девизних резерви у смјеру активног прилагођавања постојећим тржишним условима унутар законски дозвољеног дјеловања је резултирао у значајним износима остварених девизних каматних прихода за 2023. годину. Девизни каматни приходи Централне банке су примарно остварени каматним приходима по основу депозита код иностраних банака. Током 2023. године, Централна банка се ослободила и дужничких инструмената који су били уговорени под негативним и ниским приносима у прошлим периодима њиховим продајама, реинвестирајући их под постојећим позитивним приносима и каматним стопама. Повећање дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит по основу куповина је извршено са краћим роковима доспијећа купљених дужничких инструмената током 2023. године. Промјена фер вриједности по основу држања монетарног злата је била позитивна за 2023. годину. На тај начин, значајно је смањена волатилност капитала Централне банке по основу промјена фер вриједности финансијске имовине Централне банке која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и остварени су укупни нето позитивни ефекти по овом основу за 2023. годину.

Наведене предузете активности Централне банке су резултирале у оствареној осталој и укупној свеобухватној добити за 2023. годину што је значајно ојачало капитал Централне банке у односу на 2022. годину.

Више информација о промјенама и стањима значајних компоненти девизних резерви те њиховом утицају на рачун добити или губитка и капитал Централне банке је објављено у сљедећим напоменама:

Напомена	Назив
8	Депозити код иностраних банака
10	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит
11	Монетарно злато
22	Нето каматни приходи
24	Нето реализовани (губици) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит
33	Капитал

3. ЗНАЧАЈНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О РАЧУНОВОДСТВЕНИМ ПОЛИТИКАМА (НАСТАВАК)

3.13. Услови у окружењу у којима се одвијало пословање Централне банке у 2023. години (наставак)

Смањење износа монетарне пасиве за 2023. годину је примарно узроковано трансакцијама куповина и продаја КМ са резидентним банкама и депонентима резултирајући укупним нето куповинама КМ за 2023. годину. Поред тога, резидентне банке су нецикличним интензитетом подизале и враћале КМ новчанице и кованице путем издвојених трезора Централне банке што је довело до кумулативног нето пораста КМ новчаница и кованица у оптицају у 2023. години уз истовремено нето смањење рачуна резерви резидентних банака.

Све резидентне банке су уредно испуњавале обавезну резерву у складу са законским прописима Централне банке. Од 1. јануара 2023. године, Централна банка је почела са примјеном нових утврђених стопа накнада по основу инструмента обавезне резерве, увођењем позитивних стопа накнада према резидентним банкама на средства обавезних резерви у зависности од њихове основице за обрачун. Током 2023. године Централна банка је једном повећала стопе накнада по основу инструмента обавезне резерве.

Више информација о промјенама и стањима компоненти монетарне пасиве те примијењеној политици обавезне резерве Централне банке је објављено у сљедећим напоменама:

Напомена	Назив
17	Новчанице и кованице у оптицају
18	Депозити банака
19	Депозити Владе и осталих јавних институција
22	Нето каматни приходи

Значајно побољшане финансијске перформансе Централне банке у 2023. години су довеле до повећања износа нето стране активе Централне банке, као главног показатеља стабилности валутног одбора. Поред тога, Централна банка је стекла законски прописане услове за исплату дијела нето добити за 2023. годину према Министарству финансија и трезора БиХ. Више информација је објављено у сљедећим напоменама:

Напомена	Назив
4	Аранжман валутног одбора
21	Остале обавезе
32	Расподјела годишње нето добити
33	Капитал

4. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА

Валутни одбор је аранжман са фиксним девизним курсом који је везан за стабилну страну валуту тзв. резервну валуту, гдје се укупан износ домаће валуте у сваком тренутку може слободно конвертовати у резервну валуту. Свака емитована КМ има пуно покриће у страниј валути за коју је везана према унапријед дефинисаном девизном фиксном курсу према EUR валути. Законом о Централној банци дефинисано је правило за издавање валуте „валутни одбор“ према којем је Централна банка обавезна да обезбиједи да укупан износ њене монетарне пасиве никада не пређе еквивалентан износ (изражен у КМ) њених девизних резерви.

Детаљи поштовања тог правила су слjedeћи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Званичне девизне резерве		
Готовина у страним валутама	455.191	572.020
Депозити код иностраних банака	8.326.590	8.273.200
Специјална права вучења у ММФ-у	2.073	149
Дужнички инструменти	7.330.551	7.060.451
Монетарно злато	175.459	160.040
УКУПНО	16.289.864	16.065.860
Обавезе према нерезидентима	2.454	2.583
Нето девизне резерве (Званичне девизне резерве умањене за обавезе према нерезидентима)	16.287.410	16.063.277
Монетарна пасива		
Новчанице и кованице у оптицају	7.565.108	7.436.097
Депозити банака	7.083.235	7.217.387
Депозити Владе и осталих јавних институција	752.898	958.245
УКУПНО	15.401.241	15.611.729
НЕТО СТРАНА АКТИВА (Нето девизне резерве умањене за монетарну пасиву)	886.169	451.548

Приказани износи свих компоненти валутног одбора представљају њихова књиговодствена стања на датуме извјештавања.

Нето страна актива Централне банке је главни финансијски индикатор постизања и одржавања стабилности домаће валуте у БиХ и њена основна мјера успјешног пословања. Она представља дио званичних девизних резерви, које се могу користити само за намјене и потребе одређене Законом о Централној банци.

Нето страна актива је износ који гарантује стабилност домаће валуте, односно монетарну стабилност и апсорбује потенцијалне финансијске ризике који произилазе из управљања званичним девизним резервама. На дан 31. децембар 2023. године финансијско стање нето стране активе износи 886.169 хиљада КМ и у потпуности је обезбијеђена стабилност домаће валуте (31. децембар 2022: 451.548 хиљада КМ).

4. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА (НАСТАВАК)

Више информација о финансијским ризицима којима је Централна банка била изложена у управљању званичним девизним резервама је објављено у [напомени 6](#).

На датуме извјештавања, адекватан ниво капитализованости Централне банке је обезбиједио извршавање њених функција прописаних Законом о Централној банци. За више информација погледати [напомену 33](#).

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом имовине или плаћена за пренос обавезе у редовној трансакцији између тржишних учесника на датум мјерења, независно од тога да ли је она видљива директно или процијењена неком другом методом вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавезе, Централна банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процјењивања њихове цијене на датум мјерења.

Процјењене фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза Централне банке су одређене користећи расположиве тржишне информације, уколико их има, и одговарајуће методологије вредновања.

Осим тога, у сврху финансијског извјештавања, мјерење фер вриједности се категорише у Ниво 1, 2 или 3 у зависности од степена расположивости мјерења фер вриједности и значаја улазних података за цјелокупно мјерење фер вриједности, што је описано у наставку:

- Ниво 1 улазни подаци су котиране цијене (неприлагођене) за идентичну имовину и обавезе на активним тржиштима којима Централна банка може приступити на датум мјерења;
- Ниво 2 улазни подаци су подаци, осим котираних цијена укључених у Ниво 1, који су било директно или индиректно расположиви за имовину и обавезе; и
- Ниво 3 улазни подаци су подаци који нису расположиви за имовину или обавезе.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности

Сљедећа табела даје анализу финансијске имовине мјерене по фер вриједности на сваки датум извјештавања по нивоима хијерархије фер вриједности унутар које је мјерење фер вриједности категоризовано. Ови износи представљају вриједности које су приказане у извјештају о финансијском положају.

У хиљадама КМ

31. децембар 2023.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	6.150.130	-	-	6.150.130
Монетарно злато	175.459	-	-	175.459
УКУПНО	6.325.589	-	-	6.325.589

У хиљадама КМ

31. децембар 2022.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	5.887.589	-	-	5.887.589
Монетарно злато	160.040	-	-	160.040
УКУПНО	6.047.629	-	-	6.047.629

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности у извјештају о финансијском положају користећи задње послеподневне цијене које котирају на активном тржишту, преузете са званичних сервиса, а што одговара Нивоу 1 хијерархије на датуме извјештавања. За мјерење фер вриједности дужничких инструмента користе се тржишне цијене са званичног сервиса Bloomberg, а за мјерење фер вриједности монетарног злата користи се цијена унце злата преузета са званичног сервиса Reuters.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности

У хиљадама КМ

	Књиговодствена вриједност	31. децембар 2023. Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	455.191	455.191
Депозити код иностраних банака	8.326.590	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	2.073	2.073
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.180.421	1.084.267
Остала финансијска имовина	3.539	3.539
	9.967.814	9.871.660
<i>Финансијска имовина класификована по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит - избор трошка стицања:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	9.995.627	9.899.473
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	7.565.108	7.565.108
Депозити банака	7.083.235	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	752.898	752.898
Остале финансијске обавезе	68.423	68.423
Укупно	15.469.664	15.469.664

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности (наставка)

У хиљадама КМ

	Књиговодствена вриједност	31. децембар 2022. Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	572.020	572.020
Депозити код иностраних банака	8.273.200	8.273.200
Специјална права вучења у ММФ-у	149	149
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.172.862	1.018.598
Остала финансијска имовина	4.282	4.282
	10.022.513	9.868.249
<i>Финансијска имовина класификована по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит – избор трошка стицања:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	10.050.326	9.896.062
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	7.436.097	7.436.097
Депозити банака	7.217.387	7.217.387
Депозити Владе и осталих јавних институција	958.245	958.245
Остале финансијске обавезе	4.023	4.023
Укупно	15.615.752	15.615.752

За финансијску имовину и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности, фер вриједност ових компоненти је размотрена у сврху објављивања података о њиховој процијењеној фер вриједности. Управа сматра да књиговодствене вриједности финансијске имовине по амортизованом трошку, осталих улагања и финансијских обавеза по амортизованом трошку, осим дужничких инструмената по амортизованом трошку представљају разумну процјену њихове фер вриједности на датуме извјештавања. Наведена процјена је извршена уважавајући специфичан положај Централне банке као врховне монетарне власти која оперира по аранжману валутног одбора као и доминантну краткорочност ових компоненти. За више информација погледати [напомене 6.3.](#) и [8.](#)

На датуме извјештавања, финансијска имовина и финансијске обавезе које се не мјере по фер вриједности припадају нивоу 2 мјерења фер вриједности, осим за дужничке инструменте по амортизованом трошку који припадају нивоу 1 мјерења јер је њихова фер вриједност утврђена истом техником мјерења која се користи за дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Финансијска имовина по основу које је Централна банка изложена финансијским ризицима (кредитни ризик, тржишни ризици и ризик ликвидности) су:

- Готовина у страним валутама,
- Депозити код иностраних банака (централних банака, пословних банака и BIS-а),
- Специјална права вучења у ММФ-у,
- Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит,
- Монетарно злато,
- Дужнички инструменти по амортизованом трошку,
- Остала финансијска имовина (потраживања од резидентних банака, кредити запосленим и остала потраживања) и
- Остала улагања.

На управљање девизним резервама и управљање финансијским ризицима у процесу управљања девизним резервама у значајној мјери утичу кретања на финансијским тржиштима, првенствено кретања на финансијском тржишту зоне евра, на које утиче велики број различитих фактора, од који су најважније мјере ЕЦБ-а и осталих водећих централних банака на глобалном нивоу.

Краткорочне каматне стопе у 2023. години, као и тржишни приноси на краткорочне и средњорочне државне обвезнице земаља зоне евра су знатно порасле у односу на њихове вриједности у претходној години, чему је у великој мјери допринијела ЕЦБ повећавањем кључних каматних стопа у зони евра.

Све три кључне каматне стопе ЕЦБ су повећаване у фебруару, марту, мају, јуну, августу и септембру 2023. године, што се одразило на кретање каматних стопа (еурибор) и тржишних приноса на еврообвезнице у 2023. години.

Забилежен је пораст каматних стопа на депозите и пораст тржишних приноса на државне обвезнице зоне евра свих преосталих рочности до доспијећа.

Нарочито изражен раст тржишних приноса је забилежен на краћем крају криве приноса зоне евра (државне обвезнице зоне евра краћих преосталих рокова доспијећа), тако да је од априла 2023. године примјетна инверзија криве приноса зоне евра, што значи да су тржишни приноси на државне обвезнице зоне евра краћих преосталих рокова доспијећа виши него тржишни приноси на државне обвезнице зоне евра дужих преосталих рокова доспијећа.

Пораст тржишних приноса смањује фер вриједност дужничких инструмената у портфељу Централне банке, што представља изазов по стабилност аранжмана валутног одбора.

Ради очувања стабилности валутног одбора, Централна банка је током 2022. године значајно скратила модификовано трајање портфеља и изложеност каматном ризику.

Извршена су одређена прилагођавања ограничења кредитног ризика и структура девизних резерви је измијењена у смислу повећаног учешћа депозита код иностраних банака (прије свега преконоћних дводневних депозита) и смањења учешћа дужничких инструмената.

Посљедично томе, заустављено је даље опадање покривености монетарне пасиве, али је дошло до одређеног пораста очекиваних кредитних губитака због пораста кредитног ризика.

У 2023. години су модификовано трајање портфеља и изложеност каматном ризику благо повећани, имајући у виду пораст покривености монетарне пасиве, при чему учешће депозита код иностраних банака (51%) није повећавано, те посљедично томе није повећаван кредитни ризик.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик од неизвршења уговорних обавеза од стране друге уговорне стране или емитента дужничких хартија од вриједности с фиксним приходом, при чему уговорна страна представља субјекта код којег се, у складу с прописима Централне банке, држе или су инвестирана средства девизних резерви. Управљање кредитним ризицима остварује се:

- ограничавањем обима финансијских инструмената,
- ограничавањем уговорних страна и емитената на оне с прихватљивим композитним кредитним рејтингом,
- дефинисањем ограничења у погледу концентрације за инвестирање код сваке појединачне уговорне стране,
- ограничавањем максималног износа који се може инвестирати у појединачне врсте финансијских инструмената,
- ограничавањем величине емисије појединачне хартије од вриједности и
- ограничавањем рочности инвестирања.

За средства која су евидентирана у ванбилансној евиденцији, Централна банка није изложена кредитном ризику, јер сав ризик који евентуално може резултирати из основа пласмана тих средстава сноси уговорно власници средстава (погледати [напомене 36](#) и [37](#)).

Мјерење очекиваних кредитних губитака

Финансијска имовина за коју Централна банка врши израчун очекиваних кредитних губитака обухвата:

- депозите код иностраних банака,
- специјална права вучења у ММФ-у,
- дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит,
- дужничке инструменте по амортизованом трошку и
- осталу финансијску имовину (потраживања од резидентних банака, кредити запосленим и остала потраживања).

Основни критеријум за дефинисање ограничења изложености кредитном ризику представља композитни кредитни рејтинг. Композитни кредитни рејтинг представља просјек нивоа постојећих кредитних рејтинга додијељених одређеном емитенту од стране најмање двије од три кредитне рејтинг агенције (Standard & Poor's, Fitch Ratings ili Moody's).

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа АА минус (АА-) или виши, Централна банка третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа од ВВВ минус (ВВВ-) до А плус (А+), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику средњег нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа нижег од ВВВ минус (ВВВ-), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику високог нивоа.

У недостатку кредитног рејтинга, Централна банка процјењује капацитет дужника да уредно измирује доспјеле уговорне новчане обавезе.

Модел умањења вриједности финансијске имовине дефинише три фазе расподјеле изложености, у зависности од нивоа кредитног ризика код иницијалног признавања и на темељу промјена нивоа кредитног ризика након иницијалног признавања као што је приказано у наставку:

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

1. Фаза 1 расподјеле изложености – Финансијска имовина коју Централна банка приликом иницијалног признавања третира као изложеност кредитном ризику ниског или средњег нивоа алоцира се у Фазу 1. Према интерним актима Централне банке, улагање девизних средстава које подразумијева излагање кредитном ризику високог нивоа није дозвољено. Свако улагање средстава девизних резерви приликом иницијалног признавања алоцира се у Фазу 1 расподјеле изложености.
2. Фаза 2 расподјеле изложености – Уколико дође до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално признавање, финансијска имовина која је била алоцирана у Фазу 1 прелази у Фазу 2.
3. Фаза 3 расподјеле изложености – Уколико се финансијској имовини додијели статус неиспуњавања обавеза (енг. Default), финансијска имовина прелази у Фазу 3.

Израчунавање очекиваних кредитних губитака врши се или на 12-мјесечној или на цјеложивотној основи, у зависности од тога који је ниво композитног кредитног рејтинга финансијске имовине, да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања финансијске имовине или је финансијска имовина кредитно умањена.

За финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 1, врши се обрачун 12-мјесечних очекиваних кредитних губитака, док се за финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 2 или Фазу 3, врши обрачун цјеложивотних очекиваних кредитних губитака.

Значајно повећање кредитног ризика

Значајно повећање кредитног ризика, као критеријума за трансфер изложености у Фазу 2, представља:

- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга за више од два подиока у односу на датум иницијалног признавања, осим у случају да се финансијска имовина и након смањења оцјене композитног кредитног рејтинга третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа на датум извјештавања или
- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга финансијске имовине испод инвестибилног нивоа композитног кредитног рејтинга, тј. испод оцјене ВВВ минус (ВВВ-).

Финансијска имовина се не може из Фазе 1 реаловирати у Фазу 2 уколико Централна банка сматра да дужник који нема додијељен кредитни рејтинг има велики капацитет да уредно измирује доспјеле уговорне обавезе. У Фазу 2 не може се алоцирати ни финансијска имовина која и након смањења нивоа композитног кредитног рејтинга, има ниво АА минус (АА-) или виши, обзиром да се третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Уколико се финансијски инструмент састоји из више транши које су иницијално признате у различитим периодима и које су у различитим периодима имале различите композитне кредитне рејтинге, уважавајући конзервативни приступ, као релевантно узима се израчунато повећање кредитног ризика од највишег подиока.

Уколико је до промјене оцјене кредитног ризика дошло усљед промјене методологије одређене кредитне рејтинг агенције и не ради се о значајном повећању кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, изложености се не класификују у Фазу 2.

Централна банка може на основу властите анализе за сваки индивидуални финансијски инструмент одредити алокацију тог финансијског инструмента у Фазу 2 или Фазу 3. Уколико су отклоњени узроци који су довели до алокације финансијске имовине у Фазу 2, изложеност се може вратити у Фазу 1, али минимално 90 дана након отклањања узрока.

Поред наведених критеријума, класификација по фазама може се вршити и на основу претпоставке да је дошло до значајног повећања кредитног ризика уколико плаћање касни 30 или више дана, при чему се финансијска имовина класификује у Фазу 2 (енг. underperforming) уколико плаћање касни 30-89 дана. Финансијска имовина се класификује у Фазу 3 (енг. nonperforming) уколико плаћање касни 90 или више дана.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Дефиниција статуса неиспуњавања обавеза (енг. Default)

Критеријум за статус неиспуњавања обавеза представљају објективни докази умањења вриједности, и то посебно:

- значајне финансијске потешкоће емитента хартије од вриједности,
- непоштовање уговорних обавеза у смислу кашњења по обавезама главнице и камате,
- евентуално реструктурирање или измјена постојећих услова сервисирања обавеза по основу дуга произашлог из финансијског инструмента из разлога који се односе на финансијске потешкоће емитента,
- вјероватноћа банкрота и/или ликвидације или други облик финансијске реорганизације и/или
- нестанак активног тржишта за трговање.

Израчунавање очекиваних кредитних губитака

Очекивани кредитни губици се израчунавају као производ три варијабле: вјероватноће неиспуњења обавеза (енг. PD – Probability of Default), губитка у случају неиспуњења обавеза (енг. LGD – Loss Given Default) и изложености (енг. EAD – Exposure at Default), који се дефинишу како слиједи:

- **Вјероватноћа неиспуњења обавеза (PD)** представља процјену вјероватноће да друга уговорна страна неће бити у могућности да испуни своје обавезе по основу дуга. У извјештајним периодима користио се исти начин калкулације PD-а у складу са методологијом Централне банке за израчун очекиваних кредитних губитака која је у примјени од 1. јануара 2019. године. За израчунавање умањења вриједности, у складу са најбољим праксама у другим централним банкама у региону и у Европској унији, а које су у обавези примјене МСФИ, Централна банка као параметар вјероватноће неиспуњења обавеза, користи процјене на основу података из транзиционих матрица које објављују кредитне рејтинг агенције и експертске оцјене у виду фиксних процената вјероватноће неиспуњења обавеза. За израчунавање вјероватноће неиспуњења обавеза процјене се раде на основу транзиционих матрица за корпорације на глобалном нивоу које садрже податке о просјечној стопи једногодишње транзиције одговарајућег дугорочног нивоа кредитног рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default. На основу наведених података врше се процјене вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним комерцијалним банкама и страним државама, односно страним централним банкама и владама, за које је могуће израчунати композитне кредитне рејтинге. При процјени вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним државама, односно страним централним банкама и владама, у обзир се узима и први ненулти податак о стопи једногодишње транзиције нивоа суверених рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default из транзиционих матрица за суверене рејтинге. За изложености за које није могуће израчунати композитне кредитне рејтинге, у оба извјештајна периода, користе се експертске оцјене у виду фиксних процената, односно поједностављени приступ у складу са анализом тренутног стања и досадашњег искуства.
- **Губитак у случају неиспуњења обавеза (LDG)** представља процјену процентуалне изложености емитенту која се у случају настанка неиспуњења обавеза неће моћи наплатити. За губитак у случају неиспуњења обавеза се користи константна вриједност једногодишњег LGD-а у износу од 45% у складу с чланом 161. Уредбе 575/2013 Европског парламента и Одбора од 26. јуна 2013. године (енг. Capital Requirements Regulations односно „CRR“).
- **Изложеност (EAD)** представља књиговодствену вриједност финансијске имовине, односно књиговодствено стање на дан иницијалног признавања/на датум извјештавања.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Износ умањења вриједности за изложености које су предмет индивидуалне процјене се рачуна као разлика између књиговодствене вриједности финансијске имовине и вјероватноћом пондерисане садашње вриједности процијењених новчаних токова, дисконтване ефективном каматном стопом, при чему се очекивани кредитни губици дисконтују на датум извјештавања, а не на датум очекиваног неиспуњења обавеза или на други датум.

За потребе одређивања значајног повећања кредитног ризика и признавања очекиваних кредитних губитака, финансијски инструменти се могу сврстати у групе, и то на основу заједничких карактеристика кредитног ризика, како би се омогућило лакше провођење анализе ради правовременог утврђивања значајног повећања кредитног ризика.

Израчунавање умањења вриједности за финансијске инструменте на колективној основи се код изложености класификованих у Фазу 1 врши на 12-мјесечном нивоу, док се за изложености класификоване у Фазу 2 израчунава цјеложивотни кредитни губитак.

Укључивање будућих (енг. forward-looking) информација

Циљ умањења вриједности је признати очекиване кредитне губитке на цјеложивотном периоду за финансијске инструменте код којих је дошло до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, без обзира да ли се процјена ради на индивидуалној или колективној основи, узимајући у обзир све разумне и поткријепљене информације укључујући и оне које се односе на будућност.

У складу са наведеним, укључивање будућих информација у израчунавање очекиваних губитака врши се прилагођавањем вјероватноће губитка.

С обзиром да Централна банка у свом портфељу има финансијске инструменте од издаваоца различитих и по структури, као и географској распрострањености, с циљем укључивања будућих (енг. forward-looking) информација при израчунавању очекиваних кредитних губитака, Централна банка се ослања на предвиђања промјене рејтинга (енг. outlook) за поједине инструменте односно издаваоце.

Предвиђање смјера кретања рејтинга на израчунату вјероватноћу губитка: позитивно, стабилно или негативно предвиђање од стране три највеће рејтинг агенције је укључено у вјероватноћу неиспуњења обавеза по принципу једнаких вјероватноћа.

Централна банка за оцјену умањења вриједности користи индивидуални и колективни приступ.

С обзиром на структуру и класификацију портфеља, Централна банка ће сваку изложеност за коју се утврди објективно умањење вриједности, односно статус неиспуњења обавеза, посматрати као индивидуално значајну изложеност и примјењивати индивидуалну процјену. За индивидуални приступ оцјени умањења вриједности користи се оцјена кроз три различита сценарија. За мјерење очекиваних кредитних губитака није нужно одредити сваки могући сценарио, али је потребно узети у обзир ризик или вјероватноћу настанка кредитног губитка на начин који одражава вјероватноћу настанка кредитног губитка и вјероватноћу изостанка кредитног губитка, чак и када је вјероватноћа настанка веома мала.

6.1.1. Изложеност кредитном ризику

Сљедећа табела приказује усклађивање између почетног и закључног стања умањења вриједности и резервација за финансијску имовину на датуме извјештавања:

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2023.				2022.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
1. Депозити код иностраних банака								
На дан 1. јануар	1.850	-	-	1.850	913	-	-	913
Повећања очекиваних кредитних губитака	13.096	-	-	13.096	10.427	-	-	10.427
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(139)	-	-	(139)	(335)	-	-	(335)
Отпуштања због престанака признавања орочених депозита	(13.150)	-	-	(13.150)	(9.155)	-	-	(9.155)
На дан 31. децембар	1.657	-	-	1.657	1.850	-	-	1.850
2. Специјална права вучења у ММФ-у								
На дан 1. јануар	-	-	-	-	-	-	-	-
Повећања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
На дан 31. децембар	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
На дан 1. јануар	910	-	-	910	1.786	-	-	1.786
Повећања очекиваних кредитних губитака	619	-	-	619	686	-	-	686
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(28)	-	-	(28)	(121)	-	-	(121)
Отпуштања због доспјелих инструмената	(492)	-	-	(492)	(804)	-	-	(804)
<i>Нето повећања / (отпуштања) током године</i>	<i>99</i>	-	-	<i>99</i>	<i>(239)</i>	-	-	<i>(239)</i>
Отпуштања због продатих инструмената	(105)	-	-	(105)	(637)	-	-	(637)
На дан 31. децембар	904	-	-	904	910	-	-	910

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2023.				2022.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
4. Дужнички инструменти по амортизованом трошку								
На дан 1. јануар	225	-	-	225	-	-	-	-
Повећања очекиваних кредитних губитака	3	-	-	3	234	-	-	234
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(9)	-	-	(9)	(9)	-	-	(9)
На дан 31. децембар	219	-	-	219	225	-	-	225
5. Остала финансијска имовина								
На дан 1. јануар	6	-	601	607	6	-	602	608
Повећања очекиваних кредитних губитака	7	-	-	7	9	-	-	9
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(7)	-	-	(7)	(9)	-	(1)	(10)
На дан 31. децембар	6	-	601	607	6	-	601	607
Укупно почетно стање на дан 1. јануар	2.991	-	601	3.592	2.705	-	602	3.307
Укупно нето (отпуштања) / повећања очекиваних кредитних губитака	(205)	-	-	(205)	286	-	(1)	285
Укупно закључно стање на дан 31. децембар	2.786	-	601	3.387	2.991	-	601	3.592

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика

а) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијска имовина која је предмет умањења

Сљедећа табела приказује максималну изложеност финансијске имовине Централне банке кредитном ризику на датуме извјештавања, анализирану по класама финансијских инструмената за које се очекивани кредитни губици рачунају и признају:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.				31. децембар 2022.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Класе финансијских инструмената								
Готовина у страним валутама								
Бруто књиговодствена вриједност	455.191	-	-	455.191	572.020	-	-	572.020
Умањење вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	455.191	-	-	455.191	572.020	-	-	572.020
Депозити код иностраних банака								
Бруто књиговодствена вриједност	8.328.247	-	-	8.328.247	8.275.050	-	-	8.275.050
Умањење вриједности	(1.657)	-	-	(1.657)	(1.850)	-	-	(1.850)
Књиговодствена вриједност	8.326.590	-	-	8.326.590	8.273.200	-	-	8.273.200
Специјална права вучења у ММФ-у								
Бруто књиговодствена вриједност	2.073	-	-	2.073	149	-	-	149
Умањење вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	2.073	-	-	2.073	149	-	-	149
Дужнички инструменти по фер вриједности								
кроз осталу свеобухватну добит								
Бруто књиговодствена вриједност	6.150.130	-	-	6.150.130	5.887.589	-	-	5.887.589
Резервације за очекиване кредитне губитке (признате у осталој свеобухватној добити)	904	-	-	904	910	-	-	910
Бруто књиговодствена вриједност	6.150.130	-	-	6.150.130	5.887.589	-	-	5.887.589

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ Класе финансијских инструмената	31. децембар 2023.				31. децембар 2022.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Дужнички инструменти по амортизованом трошку								
Бруто књиговодствена вриједност	1.180.640	-	-	1.180.640	1.173.087	-	-	1.173.087
Умањење вриједности	(219)	-	-	(219)	(225)	-	-	(225)
Књиговодствена вриједност	1.180.421	-	-	1.180.421	1.172.862	-	-	1.172.862
Остала финансијска имовина								
Бруто књиговодствена вриједност	3.545	-	601	4.146	4.288	-	601	4.889
Умањење вриједности	(6)	-	(601)	(607)	(6)	-	(601)	(607)
Књиговодствена вриједност	3.539	-	-	3.539	4.282	-	-	4.282

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

б) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијски инструменти који нису предмет умањења

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Књиговодствене вриједности		
Монетарно злато	175.459	160.040
Остала улагања	27.813	27.813
УКУПНО	203.272	187.853

Централна банка не држи колатерале и остала заложна средства у циљу покривања кредитног ризика. На дан 31. децембар 2023. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 601 хиљаде КМ (На дан 31. децембар 2022. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 601 хиљаде КМ).

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Концентрација према кредитном рејтингу

Сљедеће табеле представљају анализу концентрације финансијске имовине Централне банке према композитном кредитном рејтингу уговорне стране на датуме извјештавања:

У хиљадама КМ

31. децембар 2023.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностраних банака	Специјална права вучења у ММФ-у	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Монетарно злато	Дужнички инструменти по амортизованом трошку	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	3.914.210	-	2.015.799	-	141.871	-	-	6.071.880
AA+	-	431	-	653.467	-	283.696	-	-	937.594
AA	-	836.324	-	1.578.434	-	221.715	-	-	2.636.473
AA-	-	806.995	-	723.414	-	146.741	-	-	1.677.150
A+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A	-	2.224.953	-	37.616	-	41.528	-	-	2.304.097
A-	-	-	-	683.479	-	191.383	-	-	874.862
П ¹	-	545.334	2.073	-	175.459	-	-	27.813	750.679
BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB	-	-	-	457.921	-	153.706	-	-	611.627
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Без рејтинга	455.191	-	-	-	-	-	4.146	-	459.337
Укупно	455.191	8.328.247	2.073	6.150.130	175.459	1.180.640	4.146	27.813	16.323.699
Умањење вриједности	-	(1.657)	-	-	-	(219)	(607)	-	(2.483)
УКУПНО	455.191	8.326.590	2.073	6.150.130²	175.459	1.180.421	3.539	27.813	16.321.216

¹ Међународне институције (енг. International institutions)

² Резервације за очекиване кредитне губитке не умањују бруто књиговодствену вриједност дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2022.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностраних банака	Специјална права вучења у ММФ-у	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		Монетарно злато	Дужнички инструменти по амортизованом трошку		Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
				по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Дужнички инструменти по амортизованом трошку						
AAA	-	3.562.708	-	2.142.560	-	-	141.023	-	-	-	5.846.291
AA+	-	-	-	693.016	-	-	282.171	-	-	-	975.187
AA	-	450.701	-	1.244.391	-	-	219.864	-	-	-	1.914.956
AA-	-	-	-	524.373	-	-	145.540	-	-	-	669.913
A+	-	1.678.882	-	-	-	-	-	-	-	-	1.678.882
A	-	2.575.495	-	-	-	-	41.776	-	-	-	2.617.271
A-	-	3.481	-	795.710	-	-	190.370	-	-	-	989.561
BB ³	-	3.783	149	-	160.040	-	-	-	-	27.813	191.785
BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB	-	-	-	487.539	-	-	152.343	-	-	-	639.882
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Без рејтинга	572.020	-	-	-	-	-	-	-	4.889	-	576.909
Укупно	572.020	8.275.050	149	5.887.589	160.040	1.173.087	4.889	27.813	16.100.637		
Умањење вриједности	-	(1.850)	-	-	-	-	(225)	(607)	-	-	(2.682)
УКУПНО	572.020	8.273.200	149	5.887.589⁴	160.040	1.172.862	4.282	27.813	16.097.955		

³ Међународне институције (енг. International institutions)

⁴ Резервације за очекиване кредитне губитке не умањују бруто књиговодствену вриједност дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Географска концентрација ризика финансијске имовине са изложеношћу кредитном ризику

Сљедеће табеле дају информацију о изложености финансијске имовине Централне банке кредитном ризику по бруто књиговодственим вриједностима, разврстано по географским регијама на датуме извјештавања. За потребе ове објаве, Централна банка је разврстала изложености по регијама на основу домицилне земље уговорне стране:

31. децембар 2023. године

У хиљадама КМ	Земље			Укупно
	ЕУ земље	нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	
Готовина у страним валутама	-	-	455.191	455.191
Депозити код иностраних банака	4.967.125	3.361.122	-	8.328.247
Специјална права вучења у ММФ-у	-	2.073	-	2.073
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	6.150.130	-	-	6.150.130
Монетарно злато	-	175.459	-	175.459
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.180.640	-	-	1.180.640
Остала финансијска имовина	-	-	4.146	4.146
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
Укупно	12.297.905	3.566.457	459.337	16.323.699
			Умањење вриједности	(2.483)
			УКУПНО	16.321.216

31. децембар 2022. године

У хиљадама КМ	Земље			Укупно
	ЕУ земље	нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	
Готовина у страним валутама	-	-	572.020	572.020
Депозити код иностраних банака	5.510.640	2.764.410	-	8.275.050
Специјална права вучења у ММФ-у	-	149	-	149
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	5.887.589	-	-	5.887.589
Монетарно злато	-	160.040	-	160.040
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.173.087	-	-	1.173.087
Остала финансијска имовина	-	-	4.889	4.889
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
Укупно	12.571.326	2.952.402	576.909	16.100.637
			Умањење вриједности	(2.682)
			УКУПНО	16.097.955

Анализа каматоносних компоненти девизних резерви према појединачној земљи у којој су средства инвестирана је објављена у [напоменама 8, 10 и 12.](#)

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик

Тржишни ризик је ризик од промјене тржишне вриједности финансијске имовине и инструмената услед промјене услова на финансијским тржиштима. Тржишни ризици са којима се Централна банка сусреће у свом пословању су: девизни ризик, каматни ризик и ризик цијене злата. Циљ управљања тржишним ризицима је контрола и управљање ризицима у оквиру прихватљивих параметара, с циљем оптимизације поврата.

У сврху квантификације ефеката тржишног ризика на вриједност девизних резерви Централна банка користи концепт „вриједности под ризиком“ (VaR – Value at Risk). Вриједност под ризиком представља статистичку мјеру која показује највећи могући губитак портфеља девизних резерви који може настати услед промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева, уз одређени ниво поузданости за одређени временски интервал. Вриједност VaR за тржишни ризик се израчунава аналитичком (параметарском) методом, на основу средње вриједности добитка/губитка или стопе приноса посматраног портфеља и стандардне девијације посматраних података. Централна банка при обрачунау VaR примјењује ниво поузданости од 99% за временски интервал од десет дана.

За израчунавање вриједности VaR портфеља девизних резерви Централне банке, узимају се у обзир све позиције у портфељу девизних резерви које су изложене тржишним ризицима, односно девизном, каматном и цјеновном ризику. На дан 31. децембар 2023. године, изложеност девизних резерви Централне банке (VaR уз ниво поузданости 99% за временски интервал од десет дана) која укључује промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева у односу на КМ, износи 29.493 хиљаде КМ (2022: 44.976 хиљада КМ), што представља еквивалент 0,18% укупне финансијске имовине (2022: 0,28% укупне финансијске имовине).

Вриједност под ризиком је смањена првенствено због смањене волатилности каматних стопа, односно приноса на дужничке инструменте у портфељу девизних резерви Централне банке.

Вриједности VaR на датуме извјештавања израчунати су као збир компоненталних вриједности VaR:

- за депозите код иностраних банака (девизни VaR који проистиче из промјене девизних курсева),
- за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (каматни VaR који проистиче из промјене тржишних приноса, односно промјене тржишне цијене дужничких инструмената) и
- за монетарно злато (VaR због промјене еурске тржишне цијене монетарног злата).

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Каматни ризик	21.641	37.044
Ризик промјене еурске цијене монетарног злата	7.477	7.873
Девизни ризик	375	59
Укупно VaR	29.493	44.976

6.2.1. Девизни ризик

Девизни ризик је ризик промјене вриједности девизне имовине и обавеза услед промјене девизног курса. Централна банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Управљање девизним ризиком проводи се првенствено кроз усклађивање валутне структуре имовине и обавеза Централне банке, као и постављањем квантитативних ограничења за изложеност девизном ризику.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2023.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

Управљање и контролу девизног ризика Централна банка обезбјеђује строгим поштовањем одредби Закона о Централној банци и интерним актима Централне банке.

Највећи дио званичних девизних резерви држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама осим EUR не може бити већи од 50% од укупног износа несмањеног капитала и резерви Централне банке.

Сљедеће табеле приказују девизну позицију Централне банке на дан 31. децембар 2023. и 31. децембар 2022. године:

31. децембар 2023.	Остале стране валуте			КМ	Укупно
У хиљадама КМ	EUR	USD	валуте		
Готовина у страним валутама	455.191	-	-	-	455.191
Депозити код иностраних банака	8.313.378	6.829	6.383	-	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	2.073	-	2.073
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	6.150.130	-	-	-	6.150.130
Монетарно злато	175.459	-	-	-	175.459
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.180.421	-	-	-	1.180.421
Остала финансијска имовина	63	-	-	3.476	3.539
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	16.274.652	6.829	8.456	31.279	16.321.216
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	7.565.108	7.565.108
Депозити банака	-	-	-	7.083.235	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	752.898	752.898
Остале финансијске обавезе	561	23	1	67.838	68.423
Укупно финансијске обавезе	561	23	1	15.469.079	15.469.664
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	16.274.091	6.806	8.455	(15.437.800)	851.552

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

31. децембар 2022.	Остале стране валуте			КМ	Укупно
У хиљадама КМ	EUR	USD			
Готовина у страним валутама	571.982	21	17	-	572.020
Депозити код иностраних банака	8.266.502	2.351	4.347	-	8.273.200
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	149	-	149
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	5.887.589	-	-	-	5.887.589
Монетарно злато	160.040	-	-	-	160.040
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.172.862	-	-	-	1.172.862
Остала финансијска имовина	32	-	-	4.250	4.282
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	16.059.017	2.372	4.513	32.053	16.097.955
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	7.436.097	7.436.097
Депозити банака	-	-	-	7.217.387	7.217.387
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	958.245	958.245
Остале финансијске обавезе	808	21	-	3.194	4.023
Укупно финансијске обавезе	808	21	-	15.614.923	15.615.752
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	16.058.209	2.351	4.513	(15.582.870)	482.203

Централна банка није изложена ризику промјене курса EUR због аранжмана валутног одбора чиме је КМ везана за EUR по курсу 1 EUR = 1,95583 КМ.

6.2.2. Каматни ризик

Каматни ризик је ризик промјене тржишне вриједности финансијске имовине усљед неповољних кретања каматних стопа.

Каматним ризиком се управља прописивањем циљаног модификованог трајања инвестираних девизних резерви, праћењем вриједности под ризиком, те одабиром одговарајућег тржишног индекса који, уз неопходна прилагођавања, представља референтни портфељ (бенчмарк) и прописивањем максималног износа дозвољеног одступања поврата портфеља од поврата њему одговарајућег бенчмарка (грешка праћења).

Циљано модификовано трајање се одговарајућим прописима Централне банке скраћује или продужује, у зависности од актуелне структуре портфеља девизних резерви, актуелних тржишних услова и доступних очекивања и прогноза, а у складу са стратешким опредјељењем да је максималан дозвољени рок инвестирања дужничких инструмената са фиксним приходом десет година, а максималан дозвољени рок инвестирања депозита код иностраних банака је једна година.

Према прописима важећим на датуме извјештавања, циљано модификовано трајање укупног портфеља девизних резерви износи 1,10 година, уз дозвољена одступања +/- 0,40 година, док циљано модификовано трајање портфеља дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит са преосталим роком до доспијећа дужим од годину дана износи 2,00 година уз дозвољена одступања +/- 0,30 година.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

Централна банка као основну мјеру изложености каматном ризику користи модификовано трајање дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Модификовано трајање је мјера осјетљивости цијене финансијског инструмента на промјену каматне стопе, односно тржишног приноса дужничког инструмента. Модификовано трајање се изражава као број година и што је трајање дуже, већи је и каматни ризик. Модификовано трајање портфеља се израчунава као пондерисани просјек доспијећа новчаних токова појединачних финансијских инструмената у портфељу, при чему је пондер садашња вриједност новчаног тока. Током четвртог тромјесечја 2023. године модификовано трајање дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је благо продужено и износи 0,97 на дан 31. децембар 2023. године (31. децембар 2022. године: 0,92), с обзиром да је до краја јуна 2023. године у великој мјери ублажен утицај каматног ризика и побољшана стабилност валутног одбора.

Сљедеће табеле приказују изложеност Централне банке каматном ризику на датуме извјештавања, по књиговодственој вриједности инструмената, категоризоване (разврстане у разреде рочности) према критеријуму датума поновног одређивања каматних стопа у складу са уговорним аранжманима (уговорни новчани токови, као нпр. исплате купона) или датумом доспијећа инструмената. У складу с тим, критеријум за разврставање инструмената у разреде рочности за купонске дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је датум доспијећа прве наредне исплате купона, док се дисконтни дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, те дужнички инструменти по амортизованом трошку и депозити код иностраних банака разврставају у разреде рочности према датуму доспијећа инструмента:

31. децембар 2023. У хиљадама КМ	Од 3				Преко 3	Укупно
	До 3 мјесеца	до 12 мјесеци	до 3 године	године		
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	455.191	455.191
Депозити код иностраних банака	7.465.786	824.722	-	-	36.082	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	2.053	-	-	-	20	2.073
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	1.321.372	4.827.264	-	-	1.494	6.150.130
Монетарно злато	-	-	-	-	175.459	175.459
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	-	58.271	153.916	965.658	2.576	1.180.421
Остала финансијска имовина	-	-	-	-	3.539	3.539
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	8.789.211	5.710.257	153.916	965.658	702.174	16.321.216
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	7.565.108	7.565.108
Депозити банака	7.082.560	-	-	-	675	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	752.898	752.898
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	68.423	68.423
Укупно финансијске обавезе	7.082.560	-	-	-	8.387.104	15.469.664
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	1.706.651	5.710.257	153.916	965.658	(7.684.930)	851.552

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

31. децембар 2022.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Бескаматно	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3			
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	572.020	572.020
Депозити код иностраних банака	7.834.456	430.241	-	-	8.503	8.273.200
Специјална права вучења у ММФ-у	147	-	-	-	2	149
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	1.500.366	4.368.552	-	-	18.671	5.887.589
Монетарно злато	-	-	-	-	160.040	160.040
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	-	-	116.508	1.053.960	2.394	1.172.862
Остала финансијска имовина	-	-	-	-	4.282	4.282
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	9.334.969	4.798.793	116.508	1.053.960	793.725	16.097.955
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	7.436.097	7.436.097
Депозити банака	5.329.117	-	-	-	1.888.270	7.217.387
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	958.245	958.245
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	4.023	4.023
Укупно финансијске обавезе	5.329.117	-	-	-	10.286.635	15.615.752
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	4.005.852	4.798.793	116.508	1.053.960	(9.492.910)	482.203

Анализа осјетљивости базирана на сценаријима предефинисаних промјена тржишних приноса

У сврху квантификације ефеката изложености девизних резерви каматном ризику, као допуну VaR анализе, користи се стрес тест (анализа осјетљивости) који на бази модификованог трајања портфеља дужничких инструмената предвиђа могући ефекат промјене каматних стопа (тржишних приноса) на финансијску имовину Централне банке.

За Централну банку је најважнији сценарио могући неочекивани скок каматних стопа (пад тржишних цијена дужничких инструмената), тако да се израчунава утицај на финансијску имовину у случају пораста каматних стопа (помјерања криве приноса на евро обвезнице на горе) према претпостављеном сценарију (предефинисани пораст).

Анализа осјетљивости на каматни ризик базирана на сценаријима предефинисаних промјена тржишних приноса (каматних стопа) изражених у базним поенима (б.п.) показује који су ефекти промјене нивоа криве приноса обвезница у зони евра (крива приноса на евро обвезнице) на вриједност финансијске имовине банке на извјештајне датуме.

Ефекти промјене нивоа криве приноса на евро обвезнице представљају пад тржишних вриједности дужничких инструмената за предефинисане порасте каматних стопа за 1, 50, 100 или 200 базних поена. Ова анализа претпоставља да су све остале варијабле непромијењене на посматране извјештајне датуме.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

Анализа осјетљивости - сценарији претпостављених промјена тржишних приноса за 31. децембар 2023.

Промјена тржишних приноса	+/- 1 б.п.	+/- 50 б.п.	+/- 100 б.п.	+/- 200 б.п.
Промјена финансијске имовине (у хиљадама КМ)	(595)/595	(29.739)/29.739	(59.478)/59.478	(118.957)/118.957

Анализа осјетљивости - сценарији претпостављених промјена тржишних приноса за 31. децембар 2022.

Промјена тржишних приноса	+/- 1 б.п.	+/- 50 б.п.	+/- 100 б.п.	+/- 200 б.п.
Промјена финансијске имовине (у хиљадама КМ)	(543)/543	(27.130)/27.130	(54.260)/54.260	(108.520)/108.520

У случају сценарија помјерања криве приноса на евро обвезнице на горе за 1 б.п. (0,01%), финансијска имовина Централне банке би на дан 31. децембар 2023. године била смањена за 595 хиљада КМ (на 31. децембар 2022. године: 543 хиљаде КМ).

У случају сценарија помјерања криве приноса на евро обвезнице на доље за 1 б.п. (0,01%), финансијска имовина Централне банке би на дан 31. децембар 2023. године била већа за 595 хиљада КМ (на 31. децембар 2022. године: 543 хиљаде КМ).

Ефекти на вриједност финансијске имовине у случају сценарија већих помјерања (+/- 50 б.п., +/- 100 б.п., или +/-200 б.п.) криве приноса на евро обвезнице, били би пропорционални ефектима промјене вриједности финансијске имовине узрокованим наведеним помјерањима криве приноса за +/- 1 б.п (+/- 0,01%).

6.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности се односи на могуће потешкоће у брзој ликвидацији дијела имовине, што је могуће у ситуацији у којој су тржишни услови неповољни и такође и када дође до непожељног кретања цијена.

Ликвидност портфеља девизних резерви је обезбијеђена држањем довољног износа ликвидних инструмената у портфељу.

Под појмом ликвидне имовине дефинише се имовина чија конверзија у новчана средства подразумијева минималне трансакционе трошкове и чија је вриједност најближа тржишној вриједности.

С обзиром на обавезу гарантовања конвертибилности КМ, дневна ликвидност мора бити обезбијеђена рочном усклађеношћу девизних резерви Централне банке.

Оквир за ликвидност треба да усклади прогнозиране потенцијалне потребе за ликвидношћу са одговарајућим ликвидним инструментима. Ликвидност сваког појединачног финансијског инструмента подобног за инвестирање треба да буде размотрена на одговарајући начин прије него што се изврши инвестирање у тај инструмент.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.3. Ризик ликвидности (наставак)

Анализа рочности

Рочност финансијских обавеза Централне банке на датуме извјештавања приказана је у табелама у наставку на основу преосталог уговорног доспијећа од датума извјештавања.

Новчанице и кованице у оптицају су распоређене у период до три мјесеца.

31. децембар 2023.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Без	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3	године	одређеног	
Новчанице и кованице у оптицају	7.565.108	-	-	-	-	7.565.108
Депозити банака	7.083.235	-	-	-	-	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	752.898	-	-	-	-	752.898
Остале финансијске обавезе	4.104	64.319	-	-	-	68.423
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	15.405.345	64.319	-	-	-	- 15.469.664

31. децембар 2022.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Без	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3	године	одређеног	
Новчанице и кованице у оптицају	7.436.097	-	-	-	-	7.436.097
Депозити банака	7.217.387	-	-	-	-	7.217.387
Депозити Владе и осталих јавних институција	958.245	-	-	-	-	958.245
Остале финансијске обавезе	4.023	-	-	-	-	4.023
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	15.615.752	-	-	-	-	- 15.615.752

Каматоносне компоненте девизних резерви, анализиране према њиховој преосталој уговореној рочности у односу на датуме извјештавања, су објављене у [напоменама 8, 10 и 12.](#)

7. ГОТОВИНА У СТРАНИМ ВАЛУТАМА

Готовина у страним валутама представља готовину која се држи у трезорима Централне банке. Наредна табела приказује стања готовине у страним валутама са аналитичким приказом по валути држања:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Готовина у страним валутама:		
EUR	455.191	571.982
USD	-	21
GBP	-	17
УКУПНО	455.191	572.020

За потребе извјештавања о новчаним токовима готовина у страним валутама је укључена у новац и новчане еквиваленте ([напомена 34](#)).

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Депозити код иностраних банака представљају инвестирана средства девизних резерви Централне банке која се држе на рачунима иностраних банака и међународних финансијских институција. Депозити код иностраних банака укључују депозите по виђењу и орочене депозите и држе се код иностраних банака земаља зоне евра и земаља ван зоне евра ([напомена 6.1.2](#)).

За потребе извјештавања о новчаним токовима, девизни депозити по виђењу и девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања, су укључени у новац и новчане еквиваленте. Наредна табела приказује анализу депозита код иностраних банака за потребе извјештавања о новчаним токовима:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Депозити по виђењу	1.811.641	1.628.560
Орочени депозити до 3 мјесеца или краће од датума стицања	4.744.565	5.646.221
Умањење вриједности	(1.486)	(1.752)
Укључено у новац и новчане еквиваленте (напомена 34)	6.554.720	7.273.029
Орочени депозити преко 3 мјесеца од датума стицања	1.772.041	1.000.269
Умањење вриједности	(171)	(99)
Укупно	1.771.870	1.000.171
УКУПНО	8.326.590	8.273.200

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Наредна табела приказује стања орочених депозита и депозита по виђењу са аналитичким приказом по валути држања:

	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
У хиљадама КМ		
Орочени депозити:		
EUR	6.512.976	6.646.490
USD	3.630	-
	6.516.606	6.646.490
Умањење вриједности	(1.520)	(1.734)
Укупно	6.515.086	6.644.756
Депозити по виђењу:		
EUR	1.802.057	1.621.860
CHF	4.325	2.306
USD	3.199	2.351
GBP	2.060	2.043
	1.811.641	1.628.560
Умањење вриједности	(137)	(116)
Укупно	1.811.504	1.628.444
УКУПНО	8.326.590	8.273.200

Просјечне каматне стопе на орочене депозите деноминване у EUR валути у 2023. години се крећу у распону од 1,95% до 4,12% годишње (2022: Закључно са јулом просјечне каматне стопе на орочене депозите деноминване у EUR валути су биле негативне и кретале су се у распону од 0,59% до 0,24% годишње; од јула 2022. године, просјечне каматне стопе на орочене депозите су биле позитивне и кретале су се у распону од 0,02% до 2,11% годишње).

Просјечне каматне стопе на депозите по виђењу деноминване у EUR валути у 2023. години се крећу у распону од 0,00% до 4,00% годишње (2022: Просјечне негативне каматне стопе на депозите по виђењу деноминване у EUR валути, закључно за августом 2022. године, су се кретале у распону од 0,90% до 0,21% годишње; од августа 2022. године, просјечне позитивне каматне стопе кретале су се у распону од 0,00% до 1,68% годишње).

Депозити код иностраних банака укључују нето обрачунату камату у износу од 36.082 хиљаде КМ на дан 31. децембар 2023. године (31. децембар 2022. године: Укључивали су нето обрачунату камату у износу од 8.503 хиљаде КМ).

Просјечна стопа ефективног приноса на депозите код иностраних банака износи 3,19% за 2023. годину (2022: Просјечна стопа ефективног приноса је износила 0,21%).

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Наредна табела приказује анализу орочених депозита код иностраних банака према преосталој уговореној рачности у односу на датуме извјештавања:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
До мјесец дана	3.983.673	3.980.765
Од једног до два мјесеца	960.845	1.469.432
Од два до три мјесеца	738.995	764.312
Од три до четири мјесеца	298.167	431.981
Од четири до дванаест мјесеци	534.926	-
Укупно	6.516.606	6.646.490
Умањење вриједности	(1.520)	(1.734)
УКУПНО	6.515.086	6.644.756

Анализа депозита код иностраних банака према врсти финансијске институције у којој су средства инвестирана дата је сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Иностране комерцијалне банке		
Орочени депозити	2.739.866	3.104.888
Преконоћни депозити	1.199.902	543.721
Депозити по виђењу	4.506	3.481
	3.944.274	3.652.090
Иностране централне банке		
Орочени депозити	2.038.953	2.997.881
Преконоћни депозити	-	-
Депозити по виђењу	1.799.686	1.621.296
	3.838.639	4.619.177
Међународне финансијске институције		
Орочени депозити	537.885	-
Преконоћни депозити	-	-
Депозити по виђењу	7.449	3.783
	545.334	3.783
Укупно	8.328.247	8.275.050
Умањење вриједности (напомена 6.1.1.)	(1.657)	(1.850)
УКУПНО	8.326.590	8.273.200

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за депозите код иностраних банака на датуме извјештавања је објављено у [напомени 6.1.2.](#)

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Депозити код иностраних банака, анализирани према земљи у којој су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

У хиљадама КМ		31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
<i>Швајцарска</i>			
	Орочени депозити	2.257.205	1.574.653
	Депозити по виђењу	7.449	3.783
		2.264.654	1.578.436
<i>Француска</i>			
	Орочени депозити	1.682.242	1.260.994
	Депозити по виђењу	278.492	78.346
		1.960.734	1.339.340
<i>Луксембург</i>			
	Орочени депозити	1.481.122	1.235.348
	Депозити по виђењу	374.134	392.457
		1.855.256	1.627.805
<i>Велика Британија</i>			
	Орочени депозити	1.096.037	1.185.316
	Депозити по виђењу	-	-
		1.096.037	1.185.316
<i>Њемачка</i>			
	Орочени депозити	-	-
	Депозити по виђењу	1.052.667	1.055.215
		1.052.667	1.055.215
<i>Низоземска</i>			
	Орочени депозити	-	-
	Депозити по виђењу	98.468	98.100
		98.468	98.100
<i>САД</i>			
	Орочени депозити	-	-
	Депозити по виђењу	431	659
		431	659
<i>Словачка</i>			
	Орочени депозити	-	1.390.179
	Депозити по виђењу	-	-
		-	1.390.179
Укупно орочени депозити		6.516.606	6.646.490
Укупно депозити по виђењу		1.811.641	1.628.560
Умањење вриједности		(1.657)	(1.850)
УКУПНО		8.326.590	8.273.200

9. СПЕЦИЈАЛНА ПРАВА ВУЧЕЊА У ММФ-у

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Рачун специјалних права вучења у ММФ-у	2.053	147
Обрачуната камата	20	2
Укупно	2.073	149
Умањење вриједности	-	-
УКУПНО	2.073	149

Промјене по основу специјалних права вучења у ММФ-у у извјештајним периодима су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2023.	2022.
На дан 1. јануар	149	1.881
Новчани приливи по рачуну специјалних права вучења	75.937	22.772
Новчани одливи	(73.705)	(24.445)
Приходи од камата по рачуну специјалних права вучења	189	27
Наплата обрачунате камате	(171)	(25)
Нето (губици) од курсних разлика	(326)	(61)
На дан 31. децембар	2.073	149

За потребе извјештавања о новчаним токовима специјална права вучења у ММФ-у су укључена у новац и новчане еквиваленте ([напомена 34](#)).

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит представљају средства девизних резерви Централне банке која су инвестирана у ликвидне државне владине обвезнице земаља зоне евра. Портфељ ових дужничких инструмената се састоји од краткорочних и дугорочних обвезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су деноминирани у EUR валути.

Структура улагања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је приказана сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Купонски дужнички инструменти	4.476.401	4.656.303
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	29.919	31.978
	4.506.320	4.688.281
Дисконтни дужнички инструменти	1.672.235	1.212.615
Обрачунати (дисконт) на дисконтне дужничке инструменте	(28.425)	(13.307)
	1.643.810	1.199.308
УКУПНО	6.150.130	5.887.589

На дан 31. децембар 2023. године резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте, признате у осталој свеобухватној добити, износе 904 хиљаде КМ (31. децембар 2022. године: 910 хиљада КМ).

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

Током 2023. године, нето повећања по основу резервација за очекиване кредитне губитке, призната у добит или губитак, износе 99 хиљада КМ (2022: Нето отпуштања 239 хиљада КМ). За више информација погледати [напомене 6.1.1](#) и [27](#).

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износи 0,75% за 2023. годину (2022: Просјечна негативна стопа ефективног приноса је износила 0,74%).

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани према земљи у коју су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

	31. децембар 2023.		31. децембар 2022.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
<i>Њемачка</i>	1.842.371	29,96	1.698.303	28,84
<i>Француска</i>	1.578.434	25,67	1.244.391	21,13
<i>Шпанија</i>	683.479	11,11	795.710	13,52
<i>Белгија</i>	683.296	11,11	483.940	8,22
<i>Италија</i>	457.921	7,45	487.539	8,28
<i>Финска</i>	349.641	5,69	231.787	3,94
<i>Аустрија</i>	303.826	4,94	461.229	7,83
<i>Низоземска</i>	173.428	2,82	444.257	7,55
<i>Ирска</i>	40.118	0,65	40.433	0,69
<i>Словачка</i>	37.616	0,60	-	-
УКУПНО	6.150.130	100,00	5.887.589	100,00

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на датуме извјештавања је објављено у [напомени 6.1.2](#).

Промјене по основу дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2023.	2022.
На дан 1. јануар	5.887.589	11.629.592
Куповине током године	4.741.235	4.706.082
Продаје током године	(987.892)	(4.632.890)
Приходи од камата признати током године (напомена 22)	69.366	21.900
Ефекти негативних каматних стопа признати током године (напомена 22)	(4.427)	(26.880)
Доспијећа дужничких инструмената	(3.640.509)	(5.365.116)
Доспијећа купона	(29.186)	(79.955)
Нето нереализована промјена фер вриједности током године	113.948	(365.150)
Трансакциони трошкови	6	6
На дан 31. децембар	6.150.130	5.887.589

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани по њиховом преосталом уговореном доспијећу у односу на датуме извјештавања, су приказани у сљедећој табели:

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
До три мјесеца	716.892	514.934
Од три до дванаест мјесеци	2.943.406	3.120.538
Од једне до три године	2.414.490	2.180.052
Преко три године	75.342	72.065
УКУПНО	6.150.130	5.887.589

11. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

На датуме извјештавања, вриједности улазних података за израчун фер вриједности монетарног злата су дате у сљедећој табели:

На дан	Количина унци	Цијена једне унце у КМ	Фер вриједност монетарног злата на дан у хиљадама КМ
31. децембар 2023.	48.000	3.655,40	175.459
31. децембар 2022.	48.000	3.334,17	160.040

Промјене по основу монетарног злата у извјештајним периодима су дате у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2023.	2022.
На дан 1. јануар	160.040	301.987
Нето нерелизована промјена у фер вриједности током године	15.419	19.996
Продаје током године	-	(161.943)
На дан 31. децембар	175.459	160.040

12. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО АМОРТИЗОВАНОМ ТРОШКУ

Дужнички инструменти по амортизованом трошку представљају средства девизних резерви Централне банке која су инвестирана у ликвидне државне владине обвезнице земаља зоне евра са намјером држања до њиховог доспијећа. На датуме извјештавања, овај портфељ се састоји од дугорочних купонских обвезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по амортизованом трошку су деноминовани у EUR валути.

Структура улагања дужничких инструмената по амортизованом трошку је приказана сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Купонски дужнички инструменти	1.178.064	1.170.693
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	2.576	2.394
Укупно	1.180.640	1.173.087
Умањење вриједности	(219)	(225)
УКУПНО	1.180.421	1.172.862

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по амортизованом трошку износи 1,01% за 2023. годину (2022. година: 0,98%).

Дужнички инструменти по амортизованом трошку, анализирани према земљи у коју су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

	31. децембар 2023.		31. децембар 2022.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
<i>Француска</i>	221.715	18,78	219.864	18,74
<i>Шпанија</i>	191.383	16,21	190.370	16,23
<i>Аустрија</i>	190.662	16,15	189.737	16,17
<i>Италија</i>	153.706	13,02	152.343	12,99
<i>Финска</i>	93.034	7,88	92.434	7,88
<i>Белгија</i>	91.810	7,78	91.070	7,76
<i>Њемачка</i>	58.887	4,99	58.883	5,02
<i>Низоземска</i>	55.710	4,72	55.142	4,70
<i>Ирска</i>	54.933	4,65	54.470	4,64
<i>Словачка</i>	41.528	3,52	41.776	3,56
<i>Луксембург</i>	27.272	2,30	26.998	2,31
Укупно	1.180.640	100,00	1.173.087	100,00
Умањење вриједности	(219)		(225)	
УКУПНО	1.180.421		1.172.862	

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте по амортизованом трошку на датуме извјештавања је објављено у [напомени 6.1.2.](#)

Промјене по основу дужничких инструмената по амортизованом трошку током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

12. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО АМОРТИЗОВАНОМ ТРОШКУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	2023.	2022.
На дан 1. јануар	1.172.862	-
Куповине током године	-	1.166.137
Приходи од камата признати током године (напомена 22)	11.912	8.669
Доспијећа купона	(4.359)	(1.721)
Нето умањење вриједности током године	6	(225)
Трансакциони трошкови	-	2
На дан 31. децембар	1.180.421	1.172.862

Дужнички инструменти по амортизованом трошку, анализирани по њиховом преосталом уговореном доспијећу у односу на датуме извјештавања, су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
До три мјесеца	-	-
Од три до дванаест мјесеци	58.406	-
Од једне до три године	154.187	116.872
Преко три године	968.047	1.056.215
Укупно	1.180.640	1.173.087
Умањење вриједности	(219)	(225)
УКУПНО	1.180.421	1.172.862

13. ОСТАЛА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Потраживања од резидентних банака	2.526	2.495
Жиро рачуни (напомена 34)	642	1.435
Потраживања од службеника по основу мањка готовог новца	601	601
Остала разна финансијска имовина	377	358
Укупно	4.146	4.889
Умањење вриједности	(607)	(607)
Укупно остала финансијска имовина	3.539	4.282
Унапријед плаћени трошкови за производњу новчаница и кованица	11.062	12.995
Унапријед плаћени трошкови за административно пословање	1.367	587
Нумизматичке збирке	1.198	1.190
Остала разна нефинансијска имовина	218	226
Укупно остала нефинансијска имовина	13.845	14.998
УКУПНО	17.384	19.280

Како је објашњено у [напомени 3.9](#), унапријед плаћени трошкови за производњу новчаница и кованица се почетно признају као одгођени трошкови и накнадно се амортизују признавањем трошкова током периода од пет година. За више информација погледати [напомену 31](#).

14. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА

У хиљадама КМ	Опрема				Некретнине	
	Земљиште и зграде	и намјештај	Возила	Остало	Имовина у припреми	и опрема укупно
Набавна вриједност						
На дан 1. јануар 2022.	49.674	27.741	1.412	1.078	42	79.947
Набавке	-	-	-	-	838	838
Пренос на употребу	-	750	-	-	(750)	-
Отписи и отуђења	-	(2.022)	(10)	(19)	-	(2.051)
На дан 31. децембар 2022.	49.674	26.469	1.402	1.059	130	78.734
Набавке	-	-	-	-	1.184	1.184
Пренос на употребу	-	1.144	-	21	(1.165)	-
Отписи и отуђења	-	(769)	(178)	(8)	-	(955)
На дан 31. децембар 2023.	49.674	26.844	1.224	1.072	149	78.963
Акумулирана амортизација						
На дан 1. јануар 2022.	7.133	20.463	1.275	899	-	29.770
Трошак амортизације	580	1.787	73	37	-	2.477
Отписи и отуђења	-	(2.019)	(10)	(19)	-	(2.048)
На дан 31. децембар 2022.	7.713	20.231	1.338	917	-	30.199
Трошак амортизације	580	1.736	61	27	-	2.404
Отписи и отуђења	-	(764)	(178)	(8)	-	(950)
На дан 31. децембар 2023.	8.293	21.203	1.221	936	-	31.653
Нето књиговодствена вриједност						
На дан 1. јануар 2023.	41.961	6.238	64	142	130	48.535
На дан 31. децембар 2023.	41.381	5.641	3	136	149	47.310

Земљиште за изградњу пословне зграде Главне јединице Сарајево је купљено на основу уговора са Општином Центар ради изградње пословног објекта. Током реализације уговора, Општина Центар донијела је Рјешење којим се одбија издавање урбанистичке сагласности за изградњу пословног објекта (07-19-421/20 од 17. јуна 2022. године) које је након другостепеног поступка постало коначно Рјешењем надлежног кантоналног Министарства (05-19-1081/22 од 22. новембра 2022. године). Поред наведеног, у погледу предметног земљишта Централна банка води судски поступак ради поништења Рјешења надлежног кантоналног Министарства као другостепеног органа (Тужба од 5. јануара 2023. године) и судски поступак против Општине Центар ради раскида уговора и накнаде штете (Тужба од 20. октобра 2023. године).

Централна банка је законски власник земљишта и нема неизвршених уговорних обавеза према продавцу земљишта.

Изузев наведеног, Централна банка није имала никаквих других терећења по основу својих некретнина и опреме на датуме извјештавања.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2023.

15. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	Софтвери и остала нематеријална имовина	Нематеријална имовина у припреми	Нематеријална имовина укупно
Набавна вриједност			
На дан 1. јануар 2022.	16.136	-	16.136
Набавке	-	287	287
Пренос на употребу	287	(287)	-
Отписи и отуђења	(470)	-	(470)
На дан 31. децембар 2022.	15.953	-	15.953
Набавке	-	410	410
Пренос на употребу	410	(410)	-
Отписи и отуђења	(310)	-	(310)
На дан 31. децембар 2023.	16.053	-	16.053
Акумулирана амортизација			
На дан 1. јануар 2022.	15.153	-	15.153
Трошак амортизације	426	-	426
Отписи и отуђења	(470)	-	(470)
На дан 31. децембар 2022.	15.109	-	15.109
Трошак амортизације	390	-	390
Отписи и отуђења	(310)	-	(310)
На дан 31. децембар 2023.	15.189	-	15.189
Нето књиговодствена вриједност			
На дан 1. јануар 2023.	844	-	844
На дан 31. децембар 2023.	864	-	864

16. ОСТАЛА УЛАГАЊА

Структура осталих улагања је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
<i>Власнички инструменти</i>		
Акције BIS-а	27.803	27.803
Акције SWIFT-а	10	10
УКУПНО	27.813	27.813

BIS банка је специјализована међународна финансијска институција у власништву и под управом 63 централне банке широм свијета чија је основна улога да подстиче сарадњу међу централним банкама, тежи да обезбиди монетарну и финансијску стабилност и посредује у финансијским трансакцијама између централних банака. Акције BIS банке су искључиво у власништву централних банака и монетарних власти.

SWIFT је међународно удружење у власништву финансијских институција које су његови чланови.

Акцијама BIS-а и SWIFT-а се не тргује.

16. ОСТАЛА УЛАГАЊА (НАСТАВАК)

Централна банка посједује обичне акције BIS банке по номиналној вриједности од 5.000 SDR по акцији, плаћених у износу од 25% њихове номиналне вриједности од стране бивше Југославије. У складу са Статутом BIS-а, преосталих 75% номиналне вриједности акција се уплаћује од стране Централне банке по позиву BIS-а. Централна банка има право на дивиденду по основу ових акција ([напомена 28](#)).

Акције SWIFT-а се састоје од двије обичне акције и њихова укупна вриједност је 10 хиљада КМ.

Акције BIS-а и SWIFT-а представљају некотиране власничке инструменте чија се фер вриједност не може поуздано утврдити и стога се евидентирају по трошку стицања.

17. НОВЧАНИЦЕ И КОВАНИЦЕ У ОПТИЦАЈУ

Промјене по основу новчаница и кованица у оптицају током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ

	2023.	2022.
На дан 1. јануар	7.436.097	6.923.818
Нето пораст вриједности новчаница и кованица у оптицају током године	129.011	512.279
На дан 31. децембар	7.565.108	7.436.097

Апоенска структура и количина новчаница и кованица у оптицају је приказана у сљедећој табели:

	Апоен	31. децембар 2023.		31. децембар 2022.	
		Комада	Вриједност у хиљадама КМ	Комада	Вриједност у хиљадама КМ
Кованице	0,05	101.836.346	5.092	94.835.088	4.742
Кованице	0,10	144.279.167	14.428	134.369.633	13.437
Кованице	0,20	106.401.362	21.280	98.502.878	19.701
Кованице	0,50	49.610.221	24.805	46.202.553	23.101
Кованице	1	74.067.545	74.068	69.045.388	69.045
Кованице	2	21.957.007	43.914	19.744.315	39.489
Кованице	5	16.301.766	81.509	14.846.895	74.234
Укупно кованице			265.096		243.749
Новчанице	10	15.705.792	157.058	14.985.812	149.858
Новчанице	20	12.168.451	243.369	11.453.994	229.080
Новчанице	50	27.815.563	1.390.778	27.570.944	1.378.547
Новчанице	100	45.958.334	4.595.833	45.234.277	4.523.428
Новчанице	200	4.564.870	912.974	4.557.175	911.435
Укупно новчанице			7.300.012		7.192.348
УКУПНО			7.565.108		7.436.097

18. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Депозити резидентних банака	7.082.560	7.215.919
Рачуни резерви организационих јединица Централне банке	642	1.435
Посебни депозити резидентних банака – блокирана средства	33	33
УКУПНО	7.083.235	7.217.387

Депозити резидентних банака служе за испуњавање политике обавезне резерве Централне банке, за поравнање платних трансакција између резидентних банака међусобно, као и за трансакције резидентних банака са Централном банком. На дан 31. децембар 2023. године укупан износ депозита резидентних банака од 7.082.560 хиљада КМ представља депозите 22 резидентне банке (31. децембар 2022. године: Износ од 7.215.919 хиљада КМ је представљао депозите 22 резидентне банке).

Депозити резидентних банака укључују обрачунату накнаду по основу политике обавезне резерве у износу од 1.181 хиљаде КМ на дан 31. децембар 2023. године (31. децембар 2022. године: Укључивали су негативну обрачунату накнаду у износу од 894 хиљаде КМ).

Основицу за обрачун обавезне резерве резидентних банака чине депозити и позајмљена средства без обзира у којој валути су средства изражена.

Централна банка дефинише јединствену стопу обавезне резерве коју примјењује на основицу обавезне резерве једнако за све резидентне банке. Стопа обавезне резерве износи 10% на датуме извјештавања.

Износи изнад обавезне резерве су депозити резидентних банака које оне држе на својим рачунима резерви. Више информација о примијењеним стопама накнада по основу инструмента обавезне резерве Централне банке у извјештајним периодима је објављено у [напомени 22](#).

19. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА

Структура депозита Владе и осталих јавних институција приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Буџетски депозити институција БиХ	633.891	560.390
Депозити осталих домаћих влада и владиних институција	85.101	125.108
Депозитни рачун по трансакцијама ММФ-а	17.019	26
Депозити осталих јавних институција	16.887	272.721
УКУПНО	752.898	958.245

20. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на резервисања за отпремнине и јубиларне награде запосленим те резервисања за потенцијалне обавезе по основу судских спорова.

Промијене у резервисањима су приказане у сљедећим табелама:

У хиљадама КМ	2023.			
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Јубиларне награде	Укупно
На дан 1. јануар	-	860	37	897
Отпуштања резервисања	-	(15)	-	(15)
Повећања у резервисањима	300	689	281	1.270
Укупно признато у добит или губитак	300	674	281	1.255
Плаћени износи	-	(115)	(12)	(127)
На дан 31. децембар	300	1.419	306	2.025

У хиљадама КМ	2022.			
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Јубиларне награде	Укупно
На дан 1. јануар	-	1.373	33	1.406
Отпуштања резервисања	-	(398)	-	(398)
Повећања у резервисањима	-	58	13	71
Укупно признато у добит или губитак	-	(340)	13	(327)
Плаћени износи	-	(173)	(9)	(182)
На дан 31. децембар	-	860	37	897

Судски спорови

Централна банка се појављује као тужена страна у неколико судских процеса који произлазе из њеног пословања. Централна банка је формирала резервисања за судске спорове у којима се појављује као тужена страна у износу од 300 хиљада КМ на основу постојања неизвјесности финалног исхода судских спорова за 2023. годину (2022: Централна банка није вршила резервисања за судске спорове).

Преузете обавезе

На датуме извјештавања, Централна банка нема уговорених обавеза које нису признате.

21. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Структура осталих обавеза дата је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Обавезе за расподјелу дијела добити у буџет БиХ (напомена 32)	64.319	-
ММФ-ови рачуни број 1 и 2 (напомена 37)	2.203	2.268
Добављачи	1.527	1.322
Депозити Свјетске банке	251	315
Обрачунате, а нефактурисане обавезе	92	101
Остале разне финансијске обавезе	31	17
Укупно остале финансијске обавезе	68.423	4.023
Нефинансијске обавезе по разним основама	215	229
Наплаћени и одложени приходи	31	49
Укупно остале нефинансијске обавезе	246	278
УКУПНО	68.669	4.301

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Каматни приходи по основу:		
Депозита код иностраних банака (напомена 8)	249.220	23.031
Дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (напомена 10)	69.366	21.900
Дужничких инструмената по амортизованом трошку (напомена 12)	11.912	8.669
Специјалних права вучења у ММФ-у	189	27
Ефеката негативних пасивних каматних стопа на депозите резидентних банака	-	25.205
Укупно	330.687	78.832
Каматни расходи по основу:		
Депозита резидентних банака	(9.842)	-
Ефеката негативних каматних стопа на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (напомена 10)	(4.427)	(26.880)
Ефеката негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака	-	(12.146)
Укупно	(14.269)	(39.026)
Нето каматни приходи	316.418	39.806

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Укупни каматни и сродни приходи и расходи по класама каматносноних финансијских инструмента су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
1. Финансијска имовина по амортизованом трошку		
<i>Каматни приходи по основу:</i>		
Депозита код иностраних банака	249.220	23.031
Дужничких инструмената по амортизованом трошку	11.912	8.669
Специјалних права вучења у ММФ-у	189	27
	<u>261.321</u>	<u>31.727</u>
<i>Каматни расходи по основу:</i>		
Ефекти негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака	-	(12.146)
	<u>-</u>	<u>(12.146)</u>
Укупно	261.321	19.581
2. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		
Каматни приходи	69.366	21.900
Ефекти негативних каматних стопа	(4.427)	(26.880)
Укупно	64.939	(4.980)
3. Финансијске обавезе по амортизованом трошку		
Каматни расходи по основу депозита резидентних банака	(9.842)	-
Ефекти негативних пасивних каматних стопа на депозите резидентних банака	-	25.205
Укупно	(9.842)	25.205
Нето каматни приходи	316.418	39.806

Основицу за обрачун расхода од камата односно ефеката негативних пасивних каматних стопа на депозите резидентних банака генерише укупан износ депозита резидентних банака на рачунима резерви током десетодневног обрачунског периода, који се састоји од износа средстава обавезне резерве и износа средстава изнад обавезне резерве.

У периоду 1.1. - 31.12.2023. године, Централна банка обрачунава и исплаћује накнаду резидентним банкама примјењујући стопе накнада на средства обавезне резерве по основу основице у домаћој валути односно на средства обавезне резерве по основу основице у страним валутама и у домаћој валути са валутном клаузулом. Централна банка обрачунава нулту стопу накнаде на средства изнад обавезне резерве резидентних банака.

У периоду 1.1. - 31.12.2022. године, Централна банка није обрачунавала накнаду на износ средстава обавезне резерве по основу основице у домаћој валути. Накнада се обрачунавала и наплаћивала на износ средстава обавезне резерве по основу основице у страним валутама, основице у домаћој валути са валутном клаузулом те на износ средстава изнад обавезне резерве резидентних банака.

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

У периоду 1.1. - 31.8.2022. године, стопе накнада Централне банке су биле везане за износ каматне стопе на стално расположиву могућност депоновања код ЕЦБ-а, с тим да се стопа накнаде на износ средстава обавезне резерве по основу основице у страним валутама и основице у домаћој валути са валутном клаузулом додатно умањивала за 10 базних поена, а на износ средстава изнад обавезне резерве за 25 базних поена. Негативна каматна стопа на стално расположиву могућност депоновања код ЕЦБ-а је износила 0,50% до 26. јула 2022. године, а од 27. јула 2022. године је износила 0,00%.

У периоду 1.9. - 31.12.2022. године, Централна банка је фиксно одредила негативне стопе накнада без везивања за промјене износа каматне стопе на стално расположиву могућност депоновања код ЕЦБ-а.

Наредна табела приказује примијењене стопе накнада Централне банке током извјештајних периода:

Основица за обрачун накнаде	Стопа накнаде Централне банке за период	
	1.1. - 30.6.	1.7. - 31.12.
2023.		
Средства обавезне резерве	1.1. - 30.6.	1.7. - 31.12.
<i>Основица у домаћој валути</i>	0,25%	0,50%
<i>Основица у страним валутама</i>	0,10%	0,30%
<i>Основица у домаћој валути са валутном клаузулом</i>	0,10%	0,30%
Средства изнад обавезне резерве	0,00%	0,00%
2022.		
Средства обавезне резерве	1.1. - 31.7.	1.8. - 31.12.
<i>Основица у домаћој валути</i>	0,00%	0,00%
<i>Основица у страним валутама</i>	(0,60%)	(0,10%)
<i>Основица у домаћој валути са валутном клаузулом</i>	(0,60%)	(0,10%)
Средства изнад обавезне резерве	(0,75%)	(0,25%)

Каматни расходи по основу депозита резидентних банака укључују расходе по основу средстава обавезних резерви у износу од 9.842 хиљаде КМ за 2023. годину (2022. година: Ефекти негативних пасивних каматних стопа на депозите резидентних банака су укључивали приходе по основу средстава изнад обавезних резерви у износу од 19.985 хиљада КМ и 5.220 хиљада КМ по основу средстава обавезних резерви).

Више информација везано за политику обавезне резерве Централне банке објављено је у [напомени 18](#).

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Наредна табела приказује износе каматних прихода и ефекте негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака са аналитичким приказом припадајућих износа у зависности од типа орочења:

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Каматни приходи		
Орочени депозити	214.020	19.585
Депозити по виђењу	35.200	3.446
Укупно	249.220	23.031
Ефекти негативних каматних стопа		
Орочени депозити	-	(10.147)
Депозити по виђењу	-	(1.999)
Укупно	-	(12.146)
Нето каматни приходи	249.220	10.885

23. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Приходи од накнада и провизија по основу:		
Услуга за резидентне банке	20.465	20.969
Услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	1.480	1.735
Укупно	21.945	22.704
Расходи од накнада и провизија по основу:		
Чувања и осталих расхода за дужничке инструменте	(499)	(749)
Трансакција са банкама у иностранству	(32)	(36)
Осталих расхода од накнада и провизија	(3)	(6)
Укупно	(534)	(791)
Нето приходи од накнада и провизија	21.411	21.913

23. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА (НАСТАВАК)

Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија према утврђеним тарифама за своје услуге ([напомена 3.9](#)). Приходи од накнада и провизија за резидентне банке се доминантно генеришу по основу трансакција у систему бруто поравнања у реалном времену и у жиро клиринг систему. Више информација о функционисању платних система је објављено у [напомени 38](#).

24. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ (ГУБИЦИ) ОД ПРОДАЈЕ ДУЖНИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
У хиљадама КМ		
Реализовани добити	-	20.145
Реализовани губити	(22.487)	(83.615)
УКУПНО	(22.487)	(63.470)

Одговарајући износи реализованих добитака по основу отпуштања резервација за очекиване кредитне губитке за продате дужничке инструменте су приказани у [напомени 6.1.1](#).

25. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ МОНЕТАРНОГ ЗЛАТА

Добити који произилазе из промјена фер вриједности монетарног злата, а који су признати у оквиру остале свеобухватне добити на позицији резерви фер вриједности за монетарно злато, признају се као реализовани добити у оквиру рачуна добити или губитка на датум продаје. Централна банка није продавала монетарно злато у 2023. години (2022: Нето реализовани добити од продаје 48.000 унци монетарног злата су износили 60.014 хиљада КМ).

26. НЕТО (ГУБИЦИ) ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
У хиљадама КМ		
Нето нерелизоване (губити) од курсних разлика	(288)	(150)
Нето реализовани добити од курсних разлика	86	108
УКУПНО	(202)	(42)

27. НЕТО ПОВЕЋАЊА / УМАЊЕЊА ВРИЈЕДНОСТИ НА ФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Нето отпуштања / (повећања) по основу умањења вриједности на депозите код иностраних банака	193	(937)
Нето (повећања) / отпуштања по основу умањења вриједности на специјална права вучења у ММФ-у	-	-
Нето (повећања) / отпуштања по основу резервација за очекиване кредитне губитке на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	(99)	239
Нето отпуштања / (повећања) по основу умањења вриједности на дужничке инструменте по амортизованом трошку	6	(225)
Нето (повећања) по основу умањења вриједности на осталу финансијску имовину	-	(1)
УКУПНО	100	(924)

Више информација о износима укупних добитака и губитака по основу отпуштања и повећања очекиваних кредитних губитака у извјештајним периодима је објављено у [напомени 6.1.1.](#)

28. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Приход од дивиденде по основу акција BIS-а (напомена 16)	721	721
Нето ефекти усклађивања вриједности нумизматичких збирки	29	61
Остали разни приходи	43	68
УКУПНО	793	850

Током 2023. године Централна банка је примила дивиденду по основу акција BIS-а у износу од 721 хиљаде КМ (2022: 721 хиљада КМ).

29. ТРОШКОВИ ОСОБЉА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Плате	12.530	10.499
Доприноси и друге накнаде на плате	6.972	5.874
Остала примања запослених	2.086	2.025
Доприноси и друге накнаде на остала примања запослених	531	551
Укупно	22.119	18.949
Нето повећања / (отпуштања) у резервсањима за отпремнине и јубиларне награде запосленим (напомена 20)	955	(327)
УКУПНО	23.074	18.622

Трошкови особља укључују 4.249 хиљада КМ (2022: 3.637 хиљада КМ) обавезних доприноса за пензионо осигурање плаћених јавним заводима за пензионо осигурање у БиХ. Доприноси се рачунају као постотак бруто плате.

Остала примања запослених углавном чине трошкови по основу накнада за топли оброк, превоз и регрес.

Просјечан број запослених износи 353 за 2023. годину (2022: 352).

За обрачун резервсања за отпремнине и јубиларне награде запосленим кориштена је дисконтна стопа од 4% (2022: 4%).

30. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Трошкови одржавања платних система	1.794	1.693
Трошкови ИТ инфраструктуре	1.049	894
Режијски трошкови	935	913
Трошкови приступа званичним сервисима	794	751
Трошкови одржавања дугорочне имовине	608	520
Остали административни и оперативни трошкови	2.320	2.220
УКУПНО	7.500	6.991

31. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ НОВЧАНИЦА И КОВАНИЦА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Трошкови производње и дизајна кованица	2.454	1.604
Трошкови производње и дизајна новчаница	1.950	2.128
УКУПНО	4.404	3.732

32. РАСПОДЈЕЛА ГОДИШЊЕ НЕТО ДОБИТИ

Расподјела годишње нето добити Централне банке врши се у складу са Законом о Централној банци.

Одредбама Закона о Централној банци дефинисани су критеријуми расподјеле годишње нето добити, по којима Централна банка усмјерава 60% текуће добити на рачун институције задужене за буџет БиХ, уколико задовољи критеријум да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,00% укупног износа монетарне пасиве.

Овај однос прије расподјеле нето добити у 2023. години износи 3,89% (2022: 3,67%). Одлуком Управног одбора и у складу са Законом о Централној банци, износ од 171.063 хиљаде КМ из остварене нето добити за 2023. годину распоређује се у генералне резерве (задржану добит) чиме је прво задовољен законски услов да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,00% укупног износа монетарне пасиве. Од преостале нето добити за 2023. годину у износу од 107.198 хиљада КМ, 60% распоређује се у буџет БиХ у износу од 64.319 хиљада КМ, а 40% распоређује се у генералне резерве (задржану добит) у износу од 42.879 хиљада КМ (2022: Укупна нето добит за 2022. годину у износу од 25.899 хиљада КМ је била алоцирана у генералне резерве односно задржану добит Централне банке).

2023.

Прије расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.401.241
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	598.999
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	3,89%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	278.261
Прва расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	171.063
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) послџе прве расподјеле	770.062
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	5,00%

Нето добит послџе прве расподјеле

	(у хиљадама КМ)
Расподјела добити у буџет БиХ	64.319
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	42.879

Укупна расподјела нето добити за 2023. годину

	(у хиљадама КМ)
Расподјела добити у буџет БиХ	64.319
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	213.942
Укупно	278.261

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.401.241
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	812.941
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	5,28%

32. РАСПОДЈЕЛА ГОДИШЊЕ НЕТО ДОБИТИ (НАСТАВАК)

2022.

Прије распоdjеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.611.729
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	573.100
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	3,67%

Распоdjела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије распоdjеле	25.899
Распоdjела добити у генералне резерве (задржану добит)	25.899

Након распоdjеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.611.729
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	598.999
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	3,84%

33. КАПИТАЛ

Структура капитала је приказана у слjедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Почетни капитал	25.000	25.000
Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	(6.471)	(143.005)
Резерве фер вриједности за монетарно злато	73.530	58.111
Остале резерве	31.300	31.300
Генералне резерве (задржана добит)	787.941	573.999
Укупно резерве	886.300	520.405
УКУПНО	911.300	545.405

Почетни капитал

Почетни капитал представља номинални капитал који је према Закону о Централној банци уплаћен 12. јуна 1998. године.

Резерве фер вриједности

Резерве фер вриједности се односе на:

- Резерве фер вриједности за дужничке инструменте и монетарно злато и представљају кумулативне нереализоване добитке и губитке који настају због промјена тржишне вриједности ових финансијских инструмената током њиховог држања.
- Резервације за очекиване кредитне губитке и односе се на дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. За више информација погледати [напомену 6.1.1.](#)

33. КАПИТАЛ (НАСТАВАК)

Остале резерве

Остале резерве се односе на:

- Резерве од донација у износу од 3.497 хиљада КМ по основу новчаних донација примљених од Савјета министара Босне и Херцеговине 12. јуна 1998. године. Статус ових резерви је регулисан Одлуком Управног одбора Централне банке уз одобрење Предсједништва Босне и Херцеговине. Право располагања резервама од донација је у надлежности Управног одбора Централне банке.
- Средства примљена у складу са Споразумом о сукцесији бивше Југославије у износу од 27.803 хиљаде КМ и односе се на акције BIS-а (погледати [напомену 16](#)).

Генералне резерве (задржана добит)

Генералне резерве (задржана добит) чини акумулирана недистрибуирана добит Централне банке од почетка њеног рада, 11. августа 1997. године. Статус генералних резерви (задржане добити) је у надлежности Управног одбора Централне банке. Генералне резерве (задржана добит) се примарно користе за алокацију годишње нето добити или покриће годишњег нето губитка Централне банке, како је прописано Законом о Централној банци.

На дан 31. децембра 2023. године дошло је до раста капитала у односу на дан 31. децембар 2022. године. Раст капитала примарно је остварен значајним износом нето добити као и значајним смањењем негативног стања резерви фер вриједности за дужничке инструменте. Како је објављено у [напомени 3.13](#), предузете активности с циљем прилагођавања условима у окружењу у којем Централна банка инвестира девизне резерве значајно су побољшале финансијске перформансе Централне банке за 2023. годину.

34. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе Извјештаја о новчаним токовима, новац и новчани еквиваленти се састоје од:

	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
У хиљадама КМ		
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања (напомена 8)	4.744.565	5.646.221
Девизни депозити по виђењу (напомена 8)	1.811.641	1.628.560
Готовина у страним валутама (напомена 7)	455.191	572.020
Специјална права вучења у ММФ-у (напомена 9)	2.073	149
Жиро рачуни (напомена 13)	642	1.435
Укупно	7.014.112	7.848.385
Умањење вриједности	(1.486)	(1.752)
УКУПНО	7.012.626	7.846.633

Промјене у очекиваним кредитним губицима на новац и новчане еквиваленте су дате у наставку:

	2023.	2022.
У хиљадама КМ		
На дан 1. јануар	1.752	858
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	(287)	927
Девизни депозити по виђењу	21	(33)
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-
На дан 31. децембар	1.486	1.752

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напомене уз финансијске извјештаје за годину која је завршила 31. децембра 2023.

35. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Централна банка у оквиру свог редовног пословања ступа у трансакције са повезаним лицима. Имајући у виду да је Централна банка основана актом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а да је почетни капитал уплаћен у складу са Законом о Централној банци, трансакције које се одвијају у оквиру редовних операција Централне банке са државом и институцијама БиХ представљају трансакције са повезаним лицима. У складу са Законом о Централној банци, Централна банка дјелује као агент државе и других институција БиХ. Централна банка прима депозите од државе и других јавних агенција које је одредило Предсједништво БиХ и дјелује стриктно у име и по налогу депонента.

Трансакције са државом и институцијама БиХ приказане су у слиједећим табелама:

У хиљадама КМ

На дан

31. децембар 2023. године

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	55	-	3	58
УКУПНО	55	-	3	58

ОБАВЕЗЕ

Депозити депонената	442.770	68	244.938	687.776
Остале обавезе	-	-	94	94
УКУПНО	442.770	68	245.032	687.870

У хиљадама КМ

На дан

31. децембар 2022. године

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	30	3	11	44
УКУПНО	30	3	11	44

ОБАВЕЗЕ

Депозити депонената	423.902	230.883	202.588	857.373
Остале обавезе	-	-	1	1
УКУПНО	423.902	230.883	202.589	857.374

35. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Остварени приходи са државом и институцијама БиХ су приказани у следећој табели:

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Приходи од накнада и провизија		
Министарство финансија и трезора БиХ	111	129
Управа за индиректно опорезивање БиХ	30	122
Агенција за осигурање депозита БиХ	13	54
УКУПНО	154	305

У обављању функција банкара, депозитара и фискалног агента прописаних Законом о Централној банци, Централна банка такође води одговарајуће рачуноводствене евиденције и извршава трансакције за државу и институције БиХ који се воде у пословним књигама Централне банке ванбилансно. Више информација о овим ванбилансним евиденцијама приказано је у [напоменама 36](#) и [37](#).

Накнаде кључним члановима управљачке структуре

У складу са МРС-ом 24, повезаним лицима се сматрају чланови кључног руководства, блиски чланови породица чланова кључног руководства и друштва под контролом, заједничком контролом или значајним утицајем чланова кључног руководства и блиских чланова њихових породица.

Укупне накнаде члановима кључног руководства у 2023. години износе 1.165 хиљада КМ, од чега се 727 хиљада КМ односи на плате и остале накнаде, а 438 хиљада КМ на порезе и доприносе (у 2022. години укупан износ од 1.005 хиљада КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 631 хиљаду КМ, а 374 хиљаде КМ на порезе и доприносе).

36. ВАНБИЛАНСНИ ДЕПОЗИТИ

Централна банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и иностраних влада и финансијских организација и институција. Како ови рачуни нису нити имовина нити обавезе Централне банке, они нису укључени у извјештај о финансијском положају Централне банке.

Ванбилансни депозити садрже девизне рачуне влада и владиних институција БиХ и јавних агенција, за које Централна банка дјелује као агент, као и девизне рачуне резидентних банака.

36. ВАНБИЛАНСНИ ДЕПОЗИТИ (НАСТАВАК)

Ванбилансни депозити се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Депозити Савјета министара БиХ за буџет институција БиХ	304.440	197.946
Депозити Савјета министара БиХ за сервисирање спољног дуга БиХ	10.294	9.367
Остали депозити Савјета министара БиХ	298	294
Депозити Савјета министара БиХ на основу сукцесије	48	47
Укупно	315.080	207.654
Средства Агенције за осигурање депозита БиХ	589	20.985
Укупно	589	20.985
Депозитни рачуни резидентних банака	21.035	18.537
Депозити – пензије из Њемачке	237	348
Укупно	21.272	18.885
УКУПНО	336.941	247.524

Министарство финансија и трезора БиХ је институција која дјелује у име Савјета министара БиХ и државе у управљању и координацији депозитима како је приказано у табели. На дан 31. децембар 2023. године ова средства укупно износе 315.080 хиљада КМ (2022: 207.654 хиљаде КМ).

Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности

Централна банка је омогућила Агенцији за осигурање депозита БиХ да инвестира у хартије од вриједности отварајући рачун (готовински рачун и рачун за чување хатија од вриједности) који гласе на Централну банку. Све трансакције на овом рачуну одвијају се између Агенције за осигурање депозита БиХ и њеног Asset Managera. Централна банка за наведени рачун не обрачунава камату.

37. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у

У складу са потписаним споразумима између БиХ и ММФ-а, Централна банка је одређена за фискалног агента и депозитара за чланство БиХ у ММФ-у. Улога Централне банке као фискалног агента је специфична због аранжмана валутног одбора. Обављајући функцију фискалног агента у складу са Законом о Централној банци и Законом о задуживању, дугу и гаранцијама Босне и Херцеговине, Централна банка ни на који начин није обавезна плаћати било који дуг БиХ нити јој се може приписати плаћање таквог дуга нити се њене девизне резерве на било који начин могу сматрати гаранцијом за плаћање таквог дуга. Централна банка дјелује у име Босне и Херцеговине у њеним односима са ММФ-ом, али нема никакву одговорност за средства и обавезе везане уз чланство.

Централна банка држи рачун специјалних права вучења у ММФ-у, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 у извјештају о финансијском положају. Централна банка такође обезбјеђује услуге чувања хартија од вриједности Босне и Херцеговине издатих за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза, а који су евидентирани у ванбилансној евиденцији.

Специјална права вучења у ММФ-у су средства по виђењу деноминована у SDR-у на рачуну отвореном код ММФ-а за Босну и Херцеговину. Централна банка држи специјална права вучења као дио своје функције управљања девизним резервама. Ова средства су каматоносна за Централну банку.

37. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у (НАСТАВАК)

ММФ-ов рачун број 1 је рачун ММФ-а у Централној банци који се користи за трансакције са ММФ-ом везане за кориштење и отплату ММФ-ових кредита. ММФ-ов рачун број 2 је рачун ММФ-а у Централној банци који користи ММФ за рачуне и административне исплате у КМ на територији Босне и Херцеговине. Ови рачуни су дио обавеза Централне банке и исказани су у КМ.

Квота је специфична врста имовине која представља уплату за чланство БиХ у ММФ-у и која је деноминована у SDR-у. Квота представља гласачко право БиХ у ММФ-у, ограничења за приступ финансијским изворима ММФ-а и удио БиХ у алокацији SDR-а, која су обрачунска јединица ММФа.

Хартије од вриједности издаје Министарство финансија и трезора БиХ и оне се замјењују за КМ. Ове хартије од вриједности су уновчиви на захтјев ММФ-а.

Алокација SDR-а је такође каматоносна. Министарство финансија и трезора БиХ плаћа камату на алокацију специјалних права вучења.

Рачун хартија од вриједности, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 предметом су валутног усклађивања увијек када се валута користи у финансијским трансакцијама између ММФ-а и БиХ. Најмање једном годишње, на крају ММФ-ове финансијске године (30. април), сва држања валута у ММФ-у се поново вреднују по важећем курсу SDR-а. Ова вриједносна прилагођавања укључена су у приказаним стањима рачуна.

Централна банка користи нето метод у приказивању финансијске позиције БиХ у ММФ-у, како је приказано наредном табелом:

У хиљадама КМ

	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Квота	631.516	649.867
Специјална права вучења у ММФ-у	2.073	149
УКУПНО ИМОВИНА	633.589	650.016
ММФ-ов рачун бр. 1	1.579	1.625
ММФ-ов рачун бр. 2	624	643
Хартије од вриједности	1.291.461	1.543.253
Алокација SDR	988.395	1.017.117
Обрачуната камата на алокацију SDR	6.867	4.669
Рачуни плативих трошкова	5.710	5.610
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	2.294.637	2.572.917
НЕТО ПОЗИЦИЈА БиХ У ММФ-у	1.661.048	1.922.901

Квота БиХ у ММФ-у износи 265.200 хиљада SDR на датуме извјештавања. Квота не доноси камату.

38. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА

У складу са Законом о Централној банци, Централна банка је успоставила системе преко којих се обављају међубанкарска плаћања у КМ у БиХ.

Системи међубанкарског клиринга и поравнања су од јануара 2001. године организовани кроз два платна система чији је власник и којима управља Централна банка. То су: систем бруто поравнања у реалном времену („БПРВ“) и жироклиринг систем („ЖК“).

БПРВ систем је систем преко којег се врши поравнање платних налога у реалном времену, а преко рачуна за поравнање које учесници имају отворене код Централне банке. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета и Централна банка. Поравнање се сматра коначним и неопозивим у тренутку када је рачун за поравнање банке налогодавца задужен, те за исти износ одобрен рачун за поравнање банке примаоца у БПРВ. Кроз систем се извршавају трансакције изнад 10 хиљада КМ, а за ниже износе је опционално кориштење.

ЖК систем је систем међубанкарског клиринга (билатерални и мултилатерални) за трансакције у износу мањем или једнаком 10 хиљада КМ. Поравнање нето позиција учесника ЖК система се врши преко рачуна за поравнање у БПРВ, као и поравнање трансакција правних лица који су у функцији обрачунских агената као што су нпр. оператори картичног пословања. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета, а које су учесници у систему БПРВ, као и Централна банка. Систем је усклађен са стандардом SEPA-е, тј. ISO 20022. Клиринг платних налога свих учесника ЖК система извршава се утврђивањем нето позиције сваког појединачног учесника као резултат обрачуна свих потраживања и дуговања учесника за сваки клириншки циклус.

Кредитни ризик

Сваки учесник платних система је дужан имати обезбијеђена средства на рачуну за поравнање прије поравнања платних налога у БПРВ.

У складу са улогом Централне банке, а како је дефинисано Законом о Централној банци, Централној банци није дозвољено кредитирати учеснике БПРВ и ЖК система с циљем обезбјеђења ликвидности у систему на било који начин.

Оперативни ризик

У циљу минимизирања оперативног ризика несметаног функционисања платних система, издата су Оперативна правила за БПРВ и ЖК системе, као пратеће Одлуке које одређују минималне стандарде сигурности за функционисање система.

Важећи сигурносни циљеви, политике и процедуре имају сврху да обезбиједе сигурносне мјере и карактеристике. Системи и мреже функционишу у складу са успостављеним циљевима и политикама. Сигурносни циљеви и политике се периодично прегледавају. Од сваког учесника се такође захтијева да посједује одређене сигурносне мјере и контроле за извршавање плаћања.

Централна банка је дефинисала сљедеће процедуре за поравнања у случају непредвиђених ситуација:

- **Планови и мјере за непредвиђене ситуације:** у случају прекида у редовном функционисању платног система и система за поравнање или неког другог непредвиђеног догађаја, Централна банка је дефинисала мјере за непредвиђене ситуације како би обезбиједила континуитет у функционисању поузданих, исправних и законитих платних трансакција у платном систему и систему за поравнање.
- **Резервни систем на примарној локацији и DR локација:** Централна банка је осим примарне локације за платне системе, на којој постоје редувантни системи (у случају пада једног, прелази се на други систем на примарној локацији), успоставила и функционалан DR (Disaster Recovery) систем на локацији Главне банке Републике Српске Централне банке у Бањој Луци.

38. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА (НАСТАВАК)

Надгледање и развој платних система

Централна банка примјењујући принципе и одговорности дефинисане „Принципима за инфраструктуру финансијског тржишта“ које је донио Одбор за платни систем и систем поравнања BIS-a (CPSS) и Међународна организација комисија за хартије од вриједности (IOSCO) врши константан мониторинг и периодичну процјену функционисања платних система у односу на усвојене принципе. Активностима процјене усклађености платних система, те мониторингом система се подстиче сигурност и ефикасност функционисања платних система и несметано обављање међубанкарског платног промета у БиХ, те на тај начин Централна банка директно потпомаже одржавање финансијске стабилности у БиХ.

Такође, Централна банка кроз развојну функцију платних система активно учествује у припремним и фазама имплементације које се односе на иновације у платним системима и анализира њихов утицај на економију БиХ, те утицај на циљеве јавне политике сигурних и ефикасних платних система. Развој домаћег система за инстант плаћања, са архитектуром система која омогућава пуну интероперабилност са платним системом TIPS у ЕУ као и модернизација постојећих система, те учешће у активностима припреме БиХ за приступање SEPA су кључне активности Централне банке у пољу платних инфраструктура.

39. ДОГАЂАЈИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА

Предсједништво БиХ је донијело одлуке о разрјешењу и именовању чланова Управног одбора Централне банке 18. децембра 2023. године, са датумом примјене 3. јануара 2024. године.

Са 3. јануаром 2024. године, Предсједништво БиХ је разријешило чланове Управног одбора Централне банке у саставу:

Управни одбор

др. Сенад Софтић	предсједавајући и гувернер
др. Радомир Божић	члан
мр. Шериф Исовић	члан
др. Драган Кулина	члан
др. Данијела Мартиновић	чланица

Почевши од 3. јануара 2024. године, Предсједништво БиХ је именовало чланове Управног одбора Централне банке на мандатни период од шест година који су исти дан на конститутивној сједници изабрали гувернера Централне банке у складу са Законом о Централној банци. Од 3. јануара 2024. године, чланове Управног одбора Централне банке чине:

Управни одбор

др. Јасмина Селимовић	предсједавајућа и гувернерка
др. Радомир Божић	члан
др. Мирза Кршо	члан
др. Данијела Мартиновић	чланица
др. Дарко Томаш	члан

Од 1. јануара 2024. године Централна банка је почела примјењивати нови оквир обавезне резерве. Нови оквир обавезне резерве прописује обавезу резидентним банкама да издвајају и одржавају обавезну резерву у КМ и EUR валути, на рачунима резерви у КМ и у EUR валути. Обавезна резерва се обрачунава као обавезна резерва у КМ на основицу у домаћој валути и обавезна резерва у EUR на девизну основицу примјењујући јединствену стопу од 10% по свим основицама. Одржавање обавезне резерве у EUR се врши издвајањем износа од 5% вриједности обрачунате обавезне резерве у EUR валути на рачуну резерви у EUR, док се износ од 95% обрачунате обавезне резерве у EUR издваја и одржава у КМ протувриједности на рачуну резерви у КМ.

Централна банка обрачунава и исплаћује накнаду резидентним банкама по стопи од 0,50% на средства обавезних резерви у КМ односно по стопи од 0,30% а на средства обавезних резерви у EUR. Централна банка примјењује нулту стопу накнаде на средства изнад обавезних резерви резидентних банака.

Осим горе наведеног, у периоду између 31. децембра 2023. године и датума одобрења ових финансијских извјештаја није било догађаја који би захтијевали усклађивање или који су значајни, али не захтијевају усклађивање.